

Dr. Ramaseter Róbert
Diszkrét 2. léc. 8.

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

320
110
X évfolyam ♦ 127. szám
1929 Junius 8 Szombat
* 1929 év Ijjár 29 *

Kolozsváron hirdetések te
Rudolf Mosse S. A.
Str. Rog. Maria No. 33. Tel. 4-13
és a
LLOYD EXPRESS
Str. Gelu No. 20. Telefon 14-55
hirdetési irodák vesznek fel

„Minden zsidó hazudik“

A kolozsvári rendőrség, úgy látják valami utlevél-panamának jöttek a nyomára. Hogy ki követte el a vizsgálásokat és milyen méretű visszaélésekről van szó, azt nem lehet tudni mert a rendőrség a vizsgálat érdekében megreven begombolkózik és kerekén megtárgyal minden felvilágosítást a sajtó részére. Az alábbiakban azonban nem is erről lesz szó. Panamákkal, hál' istennek, olyan jól el vagyunk látva, hogy egy ilyen kicsiny utlevélpanamáról nevesleges dolog volna vezéreket írni. Nem a panamára, hanem arra akarjuk a belügyi államtitkár és miniszter urak figyelmét felhívni, hogy hogyan folyik a Kolozsváron elrendelt vizsgálat és milyen modort és hangot enged meg magának dr. Felecan közigazgatási vezérfelügyelő ur, akit a vizsgálat levezetésére delegáltak.

A vezérfelügyelő ur magához citáltatja azokat a kolozsvári lakosokat, a kiknek állítólag szabálytalan utlevél van a birtokukban és olyan módon tárgyal velük, hogy akármelyik kaszárnyabeli őrmester megirigyelhetné. Hogy csak egyetlen példát említsünk, K. M. kolozsvári urileány is-izézőt kapott a rendőrspektoralánstól, hogy tavaly augusztusban kiállított, de azóta régen lejárt utlevelével együtt jelenjék meg a közigazgatási vezérfelügyelő előtt. A vezérinspektor uró lyan hangon folytatja le a kihallgatást, ahogy hölgyvel, állampolgárral, de egyáltalában emberrel nem szokás beszélni, még ha valaki történetesen akkora ur is mint egy közigazgatási vezérfelügyelő. Az első kérdés az volt, hogy régi utlevél, vagy iratok alapján szerezték-e meg az utlevelét. Arra a válasza, hogy iratok alapján, a második kérdésben az iránt érdeklődött, vajjon pénzben, vagy belyegben rótták-e le az utleveléket. K. M. először nem emlékezett határozottan erre az egy év előtti körülményre, majd később mégis ráemlékezett, hogy a belyegyet ő maga hozatta és azt válaszolta, hogy belyegben tette le az utlevél illesztékét. A vezérfelügyelő ur ekkor durván ráförmedt az előtte álló urileányra, a következő szavak kíséretében:

- Maga hazudik.
- De kérem vezérfelügyelő ur! — kiáltott fel indignálódva K. M.
- Minden zsidó hazudik! — volt a szellemes válasza a vezérfelügyelő urnak. Majd hozzátette: — Az utlevelen lévő belyegeket már korábban is használták, más okmányokról vették le őket.

A durván inzultált urileány valóságos ideggöresét kapott erre a nem várt sertésre. Könnyektől remegő hangon kérte ki magának az inzultust, majd újból kijelentette, hogy teljesen szabályszerűen szerezte meg az utlevelét, de ha valamit elkövetett volna, akkor büntessék meg őt s ne csináljanak zsidókérdést ebből az ügyből.
Ime dióhéjban Felecan vezérfelügyelő

Perzsaszőnyeg
310x210 gyönyörű mintával 12.000
Leírt sírgözen eladó.
ROSENBERG
szőnyegkereskedő Cluj,
Calea Victoriei 5. szám.

ur vizsgálati módszere. Azt hiszik, a belügyminisztérium nem azért küldte ki a vezérfelügyelő urat a vizsgálat megjelítésére, hogy az eléje kerülő feleket inzultálja s antiszemita-propagandát csináljon. Ha Felecan ur nem tud erőt

venni antiszemita hajlamain, reméljük, hogy felettes hatóságában lesz annyi bátorság, hogy ennek nyílt demonstrálásáról leszoktassa. Mi minthentesre elvárjuk a belügyminisztériumtól, hogy ilyen magasrangú közegeit is kioktassa

arra, hogyan szoktak Európában a felekkel érintkezni a hatóságok és megtanítják Felecan urat arra, hogy hivatalos minőségben még egy közigazgatási vezérfelügyelőnek sem szabad a zsidóságot inzultálni!

Huszévi fegyházra ítélték Radics István gyilkosát

Belgrád, június 7. A szkustinai mérenylet mai tárgyalásán a vádlottak az utolsó szó jogán mondtak még néhány szót. A bíróság ezután délelőtt háromnegyed tíz óraker megszakította a főtárgyalást és itelethozatalra vonult vissza. Délelőtt tizenegykor ujra megjelent a büntetőtanács a tárgyalási teremben s a közönség visszafojtott izgalma közepette halotti csendben hirdette ki az elnök a bíróság ítéletét, mely szerint Raacsics Punitát a bíróság büntetésnek mondotta szándékosság nélküli, erős felindulásban elkövetett ember-

ölésben s összbüntetésül huszévi börtönbüntetéssel sújtotta Raacsicsot, míg a per másik két vádlottját: Popovics Tomát és Jovanovics Dragutint felmentette a vád és következményei alól, mivel nem látta beigazoltnak részességüket a vád tárgyává tett büncselekményben.

Az ítélet kihirdetése előtt a bíróság hogy az ügyésznek előre megfontolt gyilkosságra vonatkozó minősítését a bíróság nem tehetette magáévá s ezért a rendelkező rész szerinti minősítés alapján kellett kiszabni a büntetést. Érde-

kes Különben, hogy a büntetőtanács ítéletében Pasarovics ügyében külön husz, Radics Pál ügyében szintén husz Pernár ügyében négy és Radics István ügyében tizenötévi börtönnel sújtotta Raacsics Punitát, de a szerb büntetőtörvény szerint a szabadságvesztés-büntetés maximuma husz év s így ennyi össz büntetést kellett kiszabni.

Az ítélet kihirdetése előtt a bíróság elnöke szigorított rendszabályokat léptetett életbe, hogy az ítélethirdetést ün- tetésekkel ne zavarhassák meg.

Megdöbbsentő pártossággal kezelte a kisebbségi ügyet Chamberlain vezérlete alatt állott hármassbizottság

Dandurand és Schubert német államtitkár vádbeszéde a népszövetségi tanács ülésén a hármassbizottság ellen. Valószínűleg öszre marad a kisebbségi kérdés tárgyalása

Madrid, június 7. A népszövetségi tanács mai délelőtti ülésén folytatták a hármass bizottsági jelentés alapján a kisebbségi kérdésben követendő eljárás vitáját. Kiszivárgott hírek szerint Dandurand mondott újabb beszédet betérjesztett javaslatainak védelmében. Beszéde végén arra kérte a tanácsot, hogy

a döntést a kérdésben halassza el a szeptemberi ülészig. Dandurand után Schubert német külügyi államtitkár kapott a felszólalásra engedélyt s valóságos vádbeszédet tartott a hármass bizottság ellen amitt, hogy Stresemannak Luganóban és Genfben előterjesztett és megszívlelésre méltó javaslatait a tanulmányi bizottság egytől-egyig figyelmen kívül hagyta.

Németország a jelentést nem veszi tudomásul és azt nem fogadja el. Schubert szintén csatlakozott Dandurand javaslatahoz, kérve a határozathozatalnak a következő tanácsi ülészekra történő elhalasztását.

A hármass bizottság deferál a kisanlalt előtt

Páris, június 7. Az „Excelsior“ külpolitikai munkatársa cikket ír a madridi népszövetségi tanácsülésen ismertett kisebbségi javaslatokról. A cikkirő kiemeli, hogy a tanácsstagokhoz közelálló körökben erősen titkolják a hármass tanulmányi bizottság javaslatait a kisebbségi panaszok eljárási jogi szabálymódosításairól, de ennek ellenére sikerült a jelentés és javaslatok néhány főalapelvét megtudnia. A cikkirő jólinformált helyről azt az értesülést kapta,

hogy a jelenlegi megszerkesztésében a hármass tanulmányi bizottság teljesen deferál az érdekelte államok álláspontjának. A tanács elé került

javaslat határozatlan kimondja, hogy a kisebbségi kérdés nem foglalkoztathatja állandóan a Népszövetséget és vissza kell utalni a kérdést a Népszövetség kisebbségi bizottságához.

Ehhez képest a hármass bizottság tehát nem vette tekintetbe Stresemann egyetlen javaslatát sem s jogi szempontból igazat ad Zaleski lengyel külügyminiszter álláspontjának, aki mint ismeretes, azért az elvert szállott sikra, hogy az eljárási szabályok módosítása az érdekelte államok beleegyezése nélkül nem történhetik meg. Az „Excelsior“ szerint a delegátusok többsége azon a véleményen van, hogy a kisebbségi kérdés vitását a következő tanácsülési ülészekra halasszák, mert az új angol kormány képviselője még nem jelent meg a tanácsban, aki mint a tanácsstagok körében mondják: „esetleg mégis más álláspontot vall magáénak ebben a kérdésben, mint a tanulmányi bizottság jelentésének meghatalában részes Chamberlain, volt angol külügyminiszter“.

Csak jelentéktelen könnyítések

Madrid, június 7. A tegnapi zárt ülésen derült ki, hogy a kisebbségi javaslat elutasító álláspontot foglal el a német kormány részéről előterjesztett azon javaslattal szemben, hogy a tanács létezésén állandó kisebbségi bizottságot s az eddigi eljárási jogi szabályokban csak jelentéktelen könnyítéseket engedélyez.

Egyetlen ugynevezett riványa a javaslatnak kisebbségi szempontból talán az lenne, hogy a népszövetségi főtitkárnak kötelességévé léteznék, hogy évente adjon ki statisztikai kimutatást a beérkezett kisebbségi panaszokról

és azt számszerűleg kellene megjelölnie, hogy hány beadvány nyert a nyilvános-

ságra hozatal évében elintéztét.
Chamberlain bucsuztatják utána: bikaviadal

Madrid, június 7. — A népszövetségi tanácsülés megnyitása után a madridi angol nagykövet Chamberlain távozó külügyminiszter üdvözítő táviratát ismertette, amelyben egyúttal a kormány lépése miatt bucsut is mond a Népszövetségnek. Scialoja olasz delegátus, a tanács jelenlegi ülészekának elnöke méltatta Chamberlain érdemeit, majd Adatei párisi nagykövet, japán delegátus, inditványára a tanács elhatározta, hogy Chamberlainnak Briand szövegezésében válaszol. A tanácsülés további folyamán ismertették a kisebbségi tanulmányi bizottságnak a tanács részére szánt jelentését, melynek megszövegezésében Chamberlain Adateival és Quinonnes de Leon párisi spanyol nagykövettel együtt még részt vett.

A tanács délutánonként nem fog üléseket tartani és ez időben magánmegbeszélések lesznek az egyes tanácsstagok és más, a népszövetségi tanácsülési ülészekra Madridba leutazó politikusok és diplomaták között. Magánmegbeszélések már ma délután is voltak, de nem tartottak hosszabb ideig, mert a tanács-tagok meghívást kaptak egy bikaviadal meglekintésére s ennek eleget kellett tenni.

London, június 6. — Egyik lap beavatótt forrásból azt a hírt közli, hogy a madridi tanácsülési ülészek lezárása után Macdonald Briand és Stresemann Párisban találkozni fognak s megvitatják az európai problémákat.

Madrid, június 7. — A népszövetség tanácsülésére kiküldött román delegáció tagjai: Titulescu, Gafencu, Savel Radulescu, dr. Buzdugan és dr. Buteanu, megérkeztek Madridba.

CÉSEK
lej, vastagabb
hirdetés 50 lej,
kedvezmény,
tendő jellegű
portó belyeg
k díja 250 lej.

ta kétszer, rep-
este garantált
tehente) kapható
n tejgazdaságtól
tehenek állandó
felügyelet alatt
t. Cs. csémők és
k részére állan-
gy tehénitelt
kapható. —
rtz Ignácé Cal
ai (Rudolf-ai) 36

Hogyan van rendezve külföldön a szombati iráskényszer alól való felmentés

Dr. Eisler Mátyás tanulságos emlékirata a közoktatásügyi miniszterhez

(Cluj-Kolozsvár, június 7. Az Uj Kelet tudósítójától). Jelentettük röviden, hogy Dr. Fischer József képviselő a napokban interveniált Costachescu közoktatásügyi miniszternél a zsidó tanulók szombati iráskényszer alól való felmentése ügyében. Ebből az alkalomból Dr. Fischer átnyújtotta a miniszternek az Országos Izraelita Iroda e tárgyban készült emlékiratát. A rendkívül értékes emlékirat, melynek szerzője Dr. Eisler Mátyás kolozsvári főrabbi, az Országos Iroda elnöke, felöleli az egész kérdés-komplexumot és adatszerűen ismerteti, hogy miként van rendezve ez a kérdés a külföldi államokban. A tanulságos emlékiratnak ez a része így szól:

Magyarországon

Magyarországon a zsidó tanulóknak a főünnepeken az iskolában való megjelenése alól felmentést a vallás- és közoktatásügyi miniszter 28769-1876, 2712-1877 és 67943-1908, számú, az írás, rajzolás és kézimunka alól felmentését pedig 55711-1892 számú rendeletei szabályozzák, de, amint mindjárt hozzá kell tennünk, elégtelen és zaklatásra alkalmas módon. Egyfelől a felmentés iránti kérésen a szülők aláírásának hatósági igazolását követelik, ami felesleges utánjárást és költséget okoz, holott elegendő volna a kérés személyes átadása a szülő, vagy törvényes képviselő kéréséről. Másfelől a későbbi szigorított kikérdezés és hasonló megtorlásszerű eszközök kihatásba helyezésével megfélemlítik a szülőket és gyermekeket.

Ausztriában

Sokkal haladottabb felfogást tükröztetnek a más államokban érvényes idevonatkozó rendelkezések. Így Ausztriában a közoktatásügyi miniszter 1876. évi jun. 30-án 1208. sz. a. kelt rendelete kifejezetten hangsúlyozza, hogy tilos bármely közvetett vagy közvetlen módon kényszerrel gyakorolni a zsidó tanulóknak, hogy a szombati irástalimat megszegjék. Továbbá kötelességévé teszi az iskolai igazgatóságoknak, hogy az órárendek készítésénél legyenek figyelemmel erre a tilalomra. Épúgy gondoskodás történt arról is, hogy a zsidó ünnepnapokon a tanulók az iskolalátogatás alól felmentést nyerjenek (I. Holind-Schilling: Die Mittelschulen Österreichs, 1911, pag. 43).

Csehszlovákiában

Csehszlovákiában az iskolai igazgatóságok 1921. évi aug. 31-én 75 854. szám alatt kelt rendelete szabályozza a zsidó tanulóknak az ünnepnapon iskolalátogatás alól felmentést. Az írás és rajzolás alól felmentést nem is kell kérelmezni, hanem úgy a közép-, mint az elemi iskolák igazgatói, illetve tanárai respektálni tartoznak az erre vonatkozó osztály- illetve cseh miniszteri rendeleteket. Mind e rendeleteket közli Antonín Setelík: „A cseh középiskolákra érvényes szabályok és rendeletek gyűjteménye“.

Jugoszláviában

Jugoszláviában a „Rendeletek Compendiuma a középiskolák számára“ c. kiadvány 75-76. lapján az ünnepekre vonatkozó intézkedések között a d) pontban a következők foglaltatnak: „Oly iskolákban, hol mózesvallású tanulók vannak, ezek szombatnapon mentesítendők az írás és rajzolás alól mindenütt, ahol az eddig is gyakorlatban volt és különösen, hol a szülők kívánják“. A közoktatásügyi miniszter 1924. évi március 4-én 3806. szám alatt kelt körrendelete felhívja az iskolai igazgatóságok figyelmét, hogy a fenti statutumot

pontosan betartsák és a zsidó tanulókat tekintetében a d) pont szerint járjanak el.

Lengyelországban

Lengyelországban a vallás- és köznevelési miniszterium vezetője, I. Mikulowski-Pomowski, 1923. évi február 22-én L. 3130-I. szám alatt kelt rendeletének 5. és 6. pontjai következőképpen intézkednek:

5. Ha valamely helységben mózesvallású gyermekek számára állami iskola áll fenn (hol ugyancszen rendelet 1. pontja értelmében szombaton egyáltalán nincs tanítás), akkor azon mózesvallású gyermekek, akik bármely vallású gyermekek számára szervezett nyilvános iskolákba járnak, szombaton is kötelesek az iskolát látogatni, de nem kötelezhetők szombaton sem írásra, sem rajzolásra, sem kézimunkára.

6. Ha valamely helységben csupán valamennyi felékeztető gyermekeknek szánt iskola áll fenn, akkor az iskola vezetője a szülők egyéni kérésére köteles a gyermeket a szombati iskolalátogatás alól felmenteni, azért, hogy résztvehessen a szombati istentiszteleten.

Poroszországban

A legtöbb tanulsággal szolgál azonban Poroszország példája, ahol már hetven évvel ezelőtt is figyelemmel voltak a zsidó szülők és gyermekek lelkiismereti aggályaira. A porosz kultuszminiszter 1859. évi május 6-án kelt rendelete ugyanis a szombati iskolalátogatás alól felmentés tekintetében a következőképpen intézkedik: „Az iskolai hatóság nem tagadhatja meg azon szülők igényeinek megfelelő tekintetbevételét, akik vallási okból fiuk fölmentését kívánják az iskola látogatása alól szombaton egész napra vagy az istentisztelet idejére. Ehhez képest elrendelem, hogy oly esetekben, midőn maguk a szülők a királyi tartományi iskolai tanácsnál (Provinzial-Schulkollegium) kérelmezik, zsidó tanulóknak az említett felmentés megadandó“.

A szombati írásra vonatkozólag pedig az 1869. évi január 30-án kelt miniszteri rendelet intézkedik olyképen, hogy az igazgató köteles a tanulókat a szülők kívánságára a szombati írás alól felmenteni; megtagadás esetén fellebbezni lehet a közoktatásügyi miniszterhez. De teljesen megnyugtató megoldást nyújt von Sydow porosz kir. kereskedelmi miniszter 1913. június 9-én kelt rendelete, amelyet szószó szerint fordításban idézünk, megjegyezvén, hogy bár a rendelet közvetlenül csak az illető miniszter hatósága alá tartozó iskoláknak szól, az, amint magában a rendeletben ismételtelen történő hivatkozásból kitetszik, az összes iskolákra is érvényesül. A rendelet így hangzik:

Egy igazságos rendelet

1. A zsidó tanulók a betáskor, vagy a tanév elején a szülők vagy törvényes képviselők részéről benyújtandó kérés alapján szombaton és zsidó főünnepken az iskolalátogatás alól fölmentendők és ha e napokon az iskolát látogatják, szülők vagy törvényes képviselők akarata ellenére írásbeli és más kézimunkákra (rajzolás, földmérés stb.) és kirándulásokon való részvételre nem

szoríthatók.

2. Mivel a szombat és a zsidó ünnepnapok naplementével kezdődnek és végződnek, ezen felmentések egyfelől az előestéken naplemente után, másfelől magukon az ünnepnapokon csupán a naplemente előtti időre eső tanórákra érvényesek. Kivétel engedélyezendő az engesztelő napra, amikor a felmentés az ünnep kezdete előtt már egy órával s magán az ünnepnapon még este is az ünnep vége után érvényben van.

3. Hogy az iskolák vezetői ellenőrzést gyakorolhassanak, elrendelem továbbá, hogy az említett felmentéseknek feltételül az szolgál, hogy a tanév kezdetén, illetve minden április havában, adandó esetben ily felmentésekre igényt tartó tanuló belépésekor, az illető zsidó közösség illetékes hatóságától az iskola vezetőjének a tekintetbe jövő zsidó főünnepet és a szombatok és ünnepek kezdetét és végét magába foglaló jegyzék átadassék. A zsidó tanulók ilyenmő kéresek beadása esetén erre figyelmeztetendő, hogy ezen jegyzék benyújtását szorgalmazhassák.

Még vizsga sem lehet szombaton

4. Az iskolák záróvizsgálatai alkalmából is helyén van ily méltányos figyelembevétele olyan zsidó tanulók vallási kötelezettségének, akik a tanév folyamán ezen fölmentéseket igénybe vették. Ügyelni kell tehát arra, hogy úgy mint a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur is a felsőbb tanintézetekre nézve elrendelte, ilyen zsidó tanulók részvétele esetén a vizsgálati napok ne tüzessenek ki szombatra vagy zsidó főünnepre. Ha egyes esetekben ez nem volna elkerülhető, az illető tanulóknak alkalom

Saját készítményű paplan, matrác, mindenféle ágynemű és tollakból nagy választék!

„Wollwattdeck“

Cluj, Str. Gen. Berthelot (v. Eötvös-u.) 28. és Reg. Ferd. 19. Tel. 700. Régi ágyneműket javítunk és átalakítunk, tollat tisztítunk és feldolgozunk a legújatánosan. — Mi mindenféle ágynemű berendezést intézünk, hotelektől stb. Vidéki megrendeléseket pontosan eszközlünk.

Diplomáciai körökben nagy figyelemmel kísérik a román-magyar optánször bécsi tárgyalásait

Bécs június 7. Cita Davila optánször ügyi fődelegátus a Neue Freie Presse tudósítójának kijelentette, hogy a meg egyezsre váró kérdésben a közvetlen tárgyalások a két delegáció között továbbra is barátságos mederben folynak. Mindkét delegáció szemelött tartja a meg egyezés fontosságát s ezért mindent el is követnek ennek érdekében. A román megbízott elismerte a magyar delegáció teljes loyálisát s ki nyilatkozta azt is, hogy a bécsi esti lapokban a kérdéssről adott magyar nyilatkozattal a maga részéről is teljesen egyetért. A lap a nyilatkozathoz kommentárként hozzáfűzi, hogy idegeskedésre nincs ok. A tárgyalások anyaga sokfelé ágazó súlyos problémákat rejt magában, de mivel mindkét delegáció súlyt helyez a kedvező megoldás elérésére, ez nem késhet soká.

Bécs, június 7. Diplomáciai és politikai körökben figyelemmel kísérik a román-magyar optánször tárgyalásait. E körökben nem tartják jogosultnak a sajtóban felmerült aggodalmakat a tárgyalások válsága tekintetében. Tegnap a Bristol-szállóban a román delegáció lakásán voltak délután öt órától hétig megbeszélések s ma folytatják a közvetlen tárgyalásokat a magyar delegáció szállásán, a Sacher-szállóban.

Anton Rosenzweig Cluj

היים אונד טליתים נרמאנדאונג
Heber könyvek és falleszek nagykereskedése. — Gyári árkál

Első Nagyvárad (Oradeai) Középiskolai Zsidó Diákothos kóser Fluinternátus

megnyílik szeptember elején. Felvesz kereskedelmi, liceumi és polgári iskolai (gimnáziumi) tanulókat. Kívánatra prospektust küld és minden iskolai ügyben felvilágosítással szolgál az internátus vezetője: Szilágyi Adolf tanár

Oradea, Str. Delavrancea (Ritook Zs.-u.) 17.

Amerikai mintára férfiöltöny vasalás 15 perc alatt 30 Lei Czinknél, Cluj.

A beteg angol király helyett a királyné fogja felolvasni a trónbeszédet

Még a reakciós országokban is kedvezően fogadták a munkáspárt győzelmét. Thomas lesz a pecsétőr és a munkanélküliséggel foglalkozó ügyek referense

London, június 7. A Daily News az angol parlament megnyitására írt cikkében valószínűnek tartja, hogy a trónbeszédet a királyné fogja a lordok házában felolvasni. Ez alkalommal a királyné a walesi herceg kíséretében jelenne meg a törvényhozás előtt.

Más sajtóorgánumok viszont lehetségesnek tartják azt, hogy a trónbeszédet királyi biztos fogja felolvasni.

Most már teljesen bizonyos, hogy Macdonald a dezinált miniszterelnök csak hivatalos fogadtatások céljaira fogja felhasználni a Downing-Streeti miniszterelnökségi palotát s lakása továbbra is London északi városrészében lévő kertvárosban lesz, ami részben egészségi okoknak is tulajdonítható, mert a kertváros az angol főváros leg-egészségesebb negyede.

II. Ez lesz az első eset, hogy a György király által többszáz évvel ezelőtti adományozott palotát a miniszterelnök lakatlanul hagyja.

A lapok közlése szerint Thomas titkos pecsétőr és a munkanélküliség kérdésével foglalkozó hivatal legfőbb vezetője lesz. Thomas a munkáspárt egyik legértékesebb vezetőpolitikusa, mérséklettel és a legszélesebb látókörrrel rendelkezik. Macdonald választását ezért e tekintetben osztatlanul kedvező fogadtatásban részesítik, mert Thomas lefelé úgy mint felelő egyaránt tisztelőnek és bizalomnak örvend. Lapkombinációk szerint az új kabinet névsorát már ma este nyilvánosságra hozzák. Szinte egészen bizonyos, hogy Clynes belügyi, Graham kereskedelemügyi, Henderson külügyi és Snowden pénzügyminiszter és kinestári államtitkár lesz Macdonald kormányában.

Macdonald már dolgozik

Tegnap Macdonald főbb munkatársai kíséretében már megjelent a miniszterelnökségi palotában s a tisztviselőkkel megbeszéléseket folytatott a hivatal átvétele tekintetében. Baldwin lelépő miniszterelnök tegnap nem volt a miniszterelnökségen s így a két vezetőállományi találkozója ezúttal elmaradt.

A választásokkal kapcsolatos fogadások likvidálása még nem teljes. Holnapig remélhetőleg sikerülni fog az összes kötelezetkés inkasszó, illetve kifizetés utján likvidálni. Híre jár, hogy egyik gazdag újságmágnás több ezer fontos nyert a munkáspárt győzelme után.

Előkészületek a rajnai területek kiűrésére

A Daily Express közlése szerint már megindították az előkészületeket a rajnai kiűrés megkezdésére. Több táborparancsnokság, így köztük a sheffieldi s mások rendelkezést kaptak,

hogy csapatukat tartsák készenlétben, hogy kiadandó parancs esetén elhagyhassák a táborot, helyet csinálva a német földről visszatérő megszálló haderőknek.

Buziáson

olcsón és jól étkezni és lakni csak a Goldschmidt panzió és étteremben lehet.

Több táborot a hadvezetőség nagy költséggel teljesen átmodernizált s a csapatokat e táborokban helyezik el.

Néhány lap szerint a megszállás likvidálása angol részről is csak októberben válik esedékessé.

Az új kormány eskütételét holnapra várják

London, június 7. Beavatottak véleménye szerint az új angol kormány kizárólag régi munkáspárti vezetőpolitikusból fog állani s a kabinet összeállításánál mellőzik azokat a polgári vezetőpolitikusból, akik a mostani választáson kerültek be a parlamentbe munkáspárti választók támogatásával.

A régenstanács hozzájárult a közigazgatási javaslat jelenlegi formájához

Végleg elhatározták a parlamenti ülészek meghosszabbítását, hogy a közigazgatási törvényjavaslat megszavazható legyen

Bucaresti-Bukarest, június 7. — Mirlo belügyi miniszter tegnap megbeszélést folytatott Sterevel, a közigazgatási reform végleges megszövegezéséről. A javaslat a jövő hét minisztertanácsainak főprogramját fogja képezni.

Az ellenzéki pártok igen heves akciókat akarnak indítani a törvényjavaslat ellen. A liberálisok ki akarnak vonulni a parlamentből a javaslat tárgyalása

előtt, a néppárt pedig éles kritikában fogja a javaslat minden egyes kifogásolt pontját részletesen.

Ma minisztertanács volt, amely végleg elhatározta, hogy a parlamenti ülészeket július 15-ig meghosszabbítják, hogy a közigazgatási törvényjavaslat megszavazható legyen. Politikai körökben származó értesülések szerint arégenstanács hozzájárult már, hogy a közig-

A „Daily Herald” s a többi munkáspárti sajtóorgánumok szemelvényeket közölnek az európai sajtó cikkeiből s megállapítják, hogy még azokban az országokban is kedvező fogadtatásra talált munkáspárti előretörése és Macdonald dezinálás, amelyeknek kormányai ideológiában a legtávolabb esnek a munkáspárttól.

London, június 7. Macdonald ma már megjelent a Downing-Streeten s másfél órát olyan ügyiratok tanulmányozásával töltött, melyeknek tartalmát eddig nem ismerte.

A dezinált miniszterelnök kabinetje listáját szombaton délelőtt adja át a királynak s délután a kormány tagjai le is teszik az esküt.

gatási törvényjavaslat jelenlegi formájában a parlament elé kerüljön. Kedden újra minisztertanács lesz, amely alkalomtól végleg megszövegezik a javaslatot. A kormányt egyáltalán nem befolyásolja a javaslat ellen megindított nagy ellenzéki kampány és azzal sem törődik, hogy a liberálisok ki akarnak vonulni a kamarából a javaslat tárgyalása alkalmából.

Öngyilkos lett a Banca Comerciala Romana egyik igazgatója

(Bucaresti-Bukarest, június 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) A főváros pénzügyi körében megdöbbentő szenzációt keltett az ország egyik nagy pénzintézete, a Banca Comerciala Romana egyik igazgatójának öngyilkossága. Jaques Schlesinger igazgató óramű pontosságával járt be hivatalába és minden reggel hét órakor ott ült már iroasztala mellett. Ma már tíz óra is elmúlt, amikor az igazgató még mindig nem jött be a bankba. Az elmaradás feltűnt a tisztvi-

selöknek és az egyik tisztviselő Schlesinger lakására ment, hogy megnézzze, mi történt az igazgatóval. A lakás ajtaját azonban zárva találta és hosszas dörömbölés után sem nyitott senki ajtót. A tisztviselő ekkor rosszat sejtve, a kerületi rendőrséghez fordult, ahonnan egy komizárt adott melléje, aki felnyitatta a lakását.

Igy sikerült behatolni a lakásba, ahol megdöbbentő látvány tárult a belépők szemei elé. A padló közepén, hatalmas

vértócsában, holtan találták a negyvenkétéves bankigazgatót, kezében revolvert szorongatott, amelyből egy golyó hiányzott. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy az életunt bankigazgató szívére lökte keresztül és a jól irányzott lövés azonnal kioltotta életét. Schlesinger direktor nem hagyott hátra semmilyen levelet és így öngyilkosságának okát teljes rejtély fedi. Valószínűleg súlyos és előhaladott neurastheniája miatt szánta rá magát a végzetes tetre.

A CFR vezérigazgatóság szigorú rendeletben figyelmezteti a tisztviselőket kötelességeikre

Az ittas tisztviselőket bíróság elé állítják. Jövő héten befejezi munkáját a költségvetési bizottság

(Bucaresti-Bukarest, június 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) A vasutügyi vezérigazgatóság ma egy érdekes rendeletet bocsátott ki, amely átmenetileg fog szolgálni a jelen állapot és a reorganizációs törvény életbeléptetése után előállott új helyzet körül.

A rendelet megállapítja, hogy a költségek meghaladják a bevételeket, épen ezért egy ellenőrző hivatalt fognak kreálni, amely a kiadásokat fogja revízió alá venni. Bejelenti a rendelet a könyvelés reorganizációját is, amely célból egy bizottságot alakítottak. A bizottság elnökekül Norman angliai szakértőt hívták meg. A rendelet szigorúan intézkedik a tisztviselők munkabeosztásáról. Pontosán előírja, hogy hány órától hányig terjed a különböző osztályok tisztviselőinek munkaideje. Elrendeli, hogy a beteg tisztviselő helyettesítéséről nyomban gondoskodni kell, ha valakit pedig ittasan találnak hivatalában, úgy bíróság elé állítják.

A rendelet további részeiben arról intézkedik, hogyan kell a vasuti tisztviselő-

löknek az utazó közönséggel banni. Végül elrendeli, hogy a vasuti éttermek nem szolgálhatnak ki szeszes italokat a vasutasok számára.

Bucarest, június 7. A pénzügyminisztériumban ma folytatta munkáját a költségvetési bizottság, amely az egyes minisztériumok büdzséinek leszállítására tesz javaslatokat. A bizottság a jövő hét keddjén újabb összeül, ugyhogya a jövő hét folyamán munkálatait be is fogja fejezni.

A „Lupta” megcáfolja a tisztviselők

fizetelésállítására vonatkozó híreket és kijelenti, hogy csupán aapidijas állásokat fogják megszüntetni, továbbá a sinecurákat és a volt kormányok protekciós embereinek illetményeit fogják a költségvetés redukciojára felhasználni.

A kultuszminiszter elbocsátott 43 tisztviselőt és elhatározta, hogy megszünteti a túloradijakat, valamint az egyes magasabb tisztviselők által eddig felszámított reprezentációs költségeket, még magának a miniszternek ilyen kiadásait is.

Nyersolaj (pacura) tüzeléseket
kazánokhoz, kemencékhez, központi fűtésekhöz füst és korommentes üzemmel, a megtakarítás garantálásával készlt:
Markó V. okl. gépészmérnök, fűtés-technikus
Cluj, Str. N. Iorga 11. Telefon 453.

929 június 8.
HIRÜ
erlain
gyár
S
ége nincs azok-
nevével vissza-
att árusítják.
EDEDI
eny egy a vezet-
ott és le-
eti éget igazozó
nyt tartal-
szaküzetekben
atot egy későbbi
zithessék, mint
k hirtelen meg-
nik”.
ertetett rendelo-
Cözép- és Kelet-
lamában évtize-
elkezesek állnak
innepnapon az
tnapokon pedig
ka alóli felmen-
Románia képez
országra nevez-
tos, mert a til-
lettség látzatát
ül földi közvéle-
helyi tisztelettel
hogy a fentidá-
i miniszteri ren-
érdést valahára
osság súlyosan
ét megnyugtat-
gy választék!!
ck”
9. Tel. 700.
gozunk a leg-
hotelektől stb.
el kísérik
gyalásait
náciái és politi-
mel kísérik a ro-
tárgyalásait. E
jogosultnak a
odalmat a tár-
tetében. Te nap
román delegáció
öt órától hétig
ytatják a közvet
agyar delegáció
llóban.
weig Cluj
nyvek
s zek
Gyárl draki
otthon
ra prospektust
Str. Delavran-
ook Zs.-u.) 17.
él, Cluj.

Schwartz Menyhértne múlt évben létesített **külföldi mintára** berendezett orthodox zsidó leány-nevelő intézete-internátusa, elemi, gimnázium, liceum, továbbképző tanfolyam és kereskedelmi iskolákat látogató növendékeket korlátozott számban felvesz. **Oradea-Nagyvárad, Szaniszló-utca 13. — Német háziyelv. — Tanárnői felügyelet. — Kifűző referenciák. — Komoly érdeklődőknek prospektust küldök.**

Teljesen elkészült és aláírásra vár a jóvátételi megegyezés okmánya

Páris, június 7. A jóvátételi szakértői bizottság közösen kiadandó jelentése teljesen elkészült. Az albizottságok is befejezték a munkát s az új egyezmény függelékével együtt aláírásra teljesen készen áll. A bizottsági fődelegátusok ma délután neveik kezdetűivel látják el az okmányokat s főbb vonásokban a jelentést hétfőn közözzék is teszik.

Az amerikai delegátusok holnap az Aquitania gőzösnél visszatérnek Amerikába. Az európai delegációk csak szerdán hagyják el a francia fővárost.

A lapok beavatott helyről úgy értesül-

nek, hogy a hitelezői államok között az annuitások a következőképpen oszlanak meg: Franciaország 1039, Anglia 418, Olaszország 211, Belgium 115, Amerika 66, Japán 13 millió aranyárnyék s az évi annuitás fennmaradó összegét Románia, Görögország, Lengyelország, Jugoszlávia és Csehország között osztják fel.

Az aláírásra váró egyezménynek érdekessége, hogy a „szövetséges hatalmak” kitéttel sehol sem használja, hanem mindenütt csak hitelezői és adós hatalmakról szól.

Enyhült a Vezuv erupciója

Nápoly, június 7. — A Vezuv tevékenységében ma éjjel után nemi szünet állott be s azt hiszik, hogy az erupció lassan megszűnik. A késő esti órákban tizenegy órákor két percen át erős földlökések észlelt az obszervatórium s éjjel után néhány perccel robbanásszerű zajok kiseretében újabb lávakitörés volt, de utána a vulkán elesenedett. A krá-

ter izzó jávaja még mindig forrásban van s az égboltra vetített fényével kísérteties látványt nyújt. Este tizenegy óra óta szikladarabok előtörése és legurulása a tűzhányó lejtőin megszűnt, ami szintén arra enged következtetni, hogy az erupció túlhaladt kúminációs pontján.

A mérsékelt elemeket egymásután távolítják el Oroszország vezető pozícióiból

Berlin, június 7. Moszkvából érkezett jelentések szerint a szovjet vezetőállásból újabb a legrégibb és legértékesebbnek tartott embereket távolították el. Így többek között helye elhagyására kényszerítették Tomskit, a birodalmi szakszervezeti szövetség elnökét, anélkül, hogy utódáról gondoskodás történt volna. A szakszervezeti szövetség elnöki tanácsából vele együtt távoznak: Michailow, Ugarow és Korostelew, az orosz szakszervezeti élet neves szereplői.

Tomski tudvalevőleg Rykossal és Bucharinnal együtt tagja volt a „trojkanak” amely a jobboldal felől vezette a centrum elleni harcot. Legelősebben Stalin ellen Tomski harcolt, különösen abban az időben, amikor ez év elején a Stalin elleni harc döntő fázisba került. Eltávolítása természetes következménye volt annak, hogy Stalin a pártkonferencián négy héttel azelőtt győzött. Ezen a konferencián határozták el, hogy a jobboldali kommunistákat el fogják távolítani és pedig a legkevésbé feltűnő módon. Ezekből a lapok egyáltalán nem foglalkoztak Tomski eltávolításával, egyedül a szakszervezeti újság közölte néhány hivatalos szóval az elnökségtől való megválasztást.

A szovjet koncessziós hivatalának éléről szintén egy régi és ismert szakember, Ksandrov távozik. Neki köszönhető, hogy a szovjetunió gazdasági élete az utóbbi években rendkívül fellendült és hogy a külföldi, különösen az amerikai vállalatok a koncessziós területek kiaknázását Oroszországban. Ksandrov helyét Kamenev foglalja el, akit annakidején a baloldali ellenzékkel együtt kizártak a pártból aki azonban, mint ismeretes, Zinovjével együtt alávetette magát a többségi határozatoknak. Kamenev a pártból való kizárása előtt római szovjet követ volt és 1920-ban kísérletezett először Angliával hivatalos kapcsolatokat teremteni. Akkor ezek a kísérletek teljes kudarcra végződtek. Kamenevet nagyon ügyes embernek ismerik és azt hiszik, hogy be fogja tudni tölteni az eltávolított Ksandrov helyét. Kamenev az utóbbi időben a legfelsőbb közgazdasági tanács tudományos csoportjának volt az elnöke. Ezt a helyet Bucharinnak szánják, aki jobboldali ugyan, akinek azonban nem tudják nélkülözni szaktudását. Bucharin egyébként ugyanazt az állást fogja elfoglalni, mint amit Trozskij viselt közvetlenül száműzetése előtt.

A szezon legnagyobb irodalmi szenzációja: a „Különös közjáték” plágium

London, június 7. Az utóbbi évek hangulatát irodalmi szempontból „válságok kora” címszóval skatulyázta el a kortörténelem. Kétségteljesen a címszó mögött a kor legmarkánsabb szellemi kuriózumai csoportosulnak. A regényirodalomtól kezdve a filozófiáig, nem hagyva érintetlenül a lírát sem — szinte valamennyi formája az absztrakt gondolatnak válságba jutott. Új formaproblémák izgatják az egész európai szellemi életet. Ennek a forrongásnak terméke volt az a sok érdekes, de sok-

szor kínos kísérlet, amely Marinettitől August Strammig terjed. A sok kísérlet főleg a drámairodalmat szántotta végig. A dráma nemcsak formailag jutott válságba, hanem lényegileg is — vagyis a tragikus hős alakja is és lelki mentalitása is olyan változásokon ment keresztül, ami szétfeszítette a régi, úgynevezett naturalista dráma kereteit. A háború utáni idők legjelentékenyebb művészi élményei közé kell sorolni a dráma forradalmát, amely az oroszokon keresztül Piscatorig terjed. Az eu-

rópai dráma viharos újjáéledése az utóbbi évek során egy nagyon érdekes élménnyel gazdagodott. Fölfedeztük Amerikát, vagyis az amerikai drámairodalmat. Az amerikai drámairodalom elsősorban O'Neilt jelentette az európai színpadok számára. Tavaly bevonult a magyar színpadokra is, miután Europa összes színpadjaik mutatta be tavaly a budapesti Uj-Színház komoly bátorsággal és komoly részvétlenséggel. Ennek ellenére kísérletet tett az idén a Vígyszínház O'Neil híres darabjával, a „Különös közjáték”-kal. A siker nemcsak Budapesten, de az egész világon szinte példátlan volt. O'Neilt Alfred Kerr azt írta, hogy Shakespeare szelleme kelt benne életre. Ugyyszólván az egész világ csak a Különös közjátékról beszélt színházi körökben. Annál kínosabb meglepetést keltett az amerikai irodalomnak legújabb szenzációja: plágiumpört akasztottak Eugen O'Neilre, a „Különös közjáték” című világhírűvé vált darab szerzőjének a nyakába. A pört Miss George Lewis indította meg O'Neil ellen. Keresetében 350.000 dollár kártérítést követel, azzal a szenzációsan érdekes indoklással, hogy O'Neil a Különös közjáték című darabot az ő „Pallas Athéne temploma” című regényéből plagizálta. Az író a plágiumpörrel egyidőben keresetet adott be a Guil-színház igazgatósága ellen is, mert ott adták elő az utolsó esztendő legnagyobb sikerét jelentő O'Neil darabot. És ráadásul kártérítési pört indított a fiatal író a Boni-Láveright könyv-

Kárpitos kellékek:

Butorszövet és matrácuzatok, afrik, stb. Rolettavásznak önműködő ruddal. Vízmentes és napvédő ponyvák, kertiernyők és fekvőszékek gyári lerakata Boskovics József Cluj, Str. Reg. Maria 15. Telefon 910.

kiadó cég ellen is, ahol a Különös közjáték óriási példányszámban könyv alakban is megjelent.

Miss Lewis keresetében elmondja, hogy regénye megjelenése után, 1924-ben, megjelent a Guil-színház igazgatóságánál és ajánlatot tett arra, hogy a Pallas Athéne temploma című regényét átadja a színpadra. Ugyanekkor megmutatta a regényét O'Neilnek is, aki néhány fejezetet azonnal át is tanulmányozott. A Guil-színház azonban ajánlatát nem fogadta el, de két évvel később színpadra O'Neil darabját, melyet a szerző a regényből dolgozott át. A különös plágiumpör kimenetelére először Amerika nagy érdeklődéssel tekint. Ha be is bizonyulnak az író vádjai, már nem sokat érthet O'Neilnek, aki, vagy eredeti darabot, vagy pedig egy újabb, még szenzációsabb plágiummal lép meg a világot.

A kassai cigánypör tegnapi fő tárgyalása

Kassa, június 7. A cigánypör esztendői tárgyalásán a Rusznyák-féle gyilkosság ügyet tárgyalta a bíróság. A vádirat szerint Filke Sándor, Horváth József és Hudák József gyilkolták meg Rusznyák Péter kereskedőt. Filke, akit elsőnek hallgatott ki a bíróság beismerte a bűnösségét s azt mondta, hogy Rusznyák meggyilkolásának a terve Ribár Pál agyában született meg. Ribár először azt ajánlotta, hogy a szépséges római katolikus plébánost gyilkolják meg, a kinek sok pénze van. Erről a tervről azonban ő lebeszélte. Ribár azután Rusznyák Pétert jelölte ki áldozatnak. A gyilkosságot Hudák követte el. Ő

sújtott először a baltával Rusznyák fejére, majd pedig ő is rávágott kétszer. Összesen 1400 koronát raboltak, amiből 6 kétszázat kapott. A gyilkosság után hazament a kedveséhez és átadta neki a kétszáz koronát. Egyben meg is mondta neki, hogyan szerezte a pénzt. A következő vádlott, Janó Gyula beismerte, hogy ott volt a gyilkosságnál és az uccán őrködött, míg a társai végeztek Rusznyák Péterrel. Hudák mindent tagadott. Kijelentette, hogy a gyilkosság idején Tornán tartózkodott és ezt az alibijét igazolni is tudja. Ribár Pál is tagadott és azt állította, hogy semmi köze nem volt a gyilkossághoz.

Szabadlábra helyezték a sikkasztással vádolt mócsi perceptort

Amikor egy gombostűvel ki lehet feszíteni a Wertheim-szekrényt

(Cluj-Kolozsvár, június 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Még tavaly szeptemberben történt, hogy a kolozsvári törvényszék Taar Károly mócsi perceptort sikkasztás bűnéért két és fél évi fegyházra ítélte. Taar Károly ellen az volt a vád, hogy négyszázezer lej hivatalos pénzt sikkasztott el, amit a kolozsvári pénzügyigazgatóság delegáltja a rosvancsolás alkalmával fedezett fel.

Taar Károly dr. Giurgiu láncos ügyvéd útján az ítéletet megfellebbezte a királyi ítélőtáblához, ahol ma tárgyalták a mócsi perceptor ügyét. A védelem kimutatta, hogy Taar Károly esetében csakis idegen kéz lophatta el a hiányzó összeget. Taar annakidején bűnvádi feljelentést tett ismeretlen tettesek ellen, akik a Wertheim kasszát könnyen kinyithatták. Ezt a vasszekrényt ugyanis a kolozsvári pénzügyigazgatóság küldöt-

te át Moesra egy régi, rozoga darabot, amit könnyen ki lehetett feszíteni, akár egy gombostűvel. Amikor a lopás történt, Taar Károly nem is volt Moeson, hanem a környékbeli falvakban járt adót behajtani néhány adóhivatali közzeggel. A bíróság elrendelte Porsche Ferenc lakatosmester kihallgatását, akit ki fogták küldeni Moesra, hogy vizsgálja meg a Wertheim szekrényt. A kihallgatott tanúk egyhangúan vallják, hogy Taar Károly korrekt ember, szegényesen él és minden gondja út gyermekének nevelése. A királyi tábla helyt adott a védő érvelésének és elrendelte Taar Károly szabadlábra helyezését.

— A harmincöt repülőgépből álló olasz repülőraj megérkezett Konstantinápolyba. Konstantinápolyból jelentik: A 35 repülőgépből álló olasz hadirepülőgépraj négyórás ut megtétele után megérkezett Konstantinápolyba, ahol a gépből kiszálló olasz tiszteket és újságírókat óvációkkal fogadták. Balbo olasz légügyi államtitkár tiszteletére a török kormány konstantinápolyi főexponezei bankettet adnak. Az olaszok holnap folytatják repülő körutjukat.

Zsidó szülők figyelmébe!!

אברהם לייטנר

Értesitem az érdeklődőket, hogy a szeptember hó 1-én Nagyváradon kereskedelmi, liceumi polgári és elemi iskolai tanulók részére megnyíló **fiuinternátusom** az egyedüli, amely a nagyváradi **ort. zsidó rabbinátus** által mint **אברהם לייטנר** van elismerve. — **Szakképzett** állandó bentlakó **tanári** felügyelet. — Elsőrendű és olcsó ellátás. — Kiváló referenciák. — Komoly érdeklődőknek prospektust küldök. **LEITNER MIKSA Oradea, Strada Avram Jancu 2.**

A Motas-ügy a kolozsvári tábla előtt

Joga volt-e az államnak Motas elmozdítani helyéről? A tábla június 15-ére halasztotta az ítélet kihirdetését

(Cluj-Kolozsvár, június 7. Az Uj Kelet tud.) A kolozsvári ítéltábla előtt ma igen érdekes per került tárgyalásra. A per főszereplője Motas mérnök, az UEG-Sonametán földgázársaság hírhedt igazgatója, aki ellen, mint azt már többször megírtuk, aktalopás vádja miatt vizsgálat indult és akit az új kormány eltávolított a társaság igazgatói székéből. A gyulafehérvári törvényszék megerősítette azt a rendelkezést ám a földgázársaság egyrészt, Motas mérnök másrészt megelégedtek ezt a határozatot, amely így a kolozsvári ítéltábla elé került.

A mai tárgyaláson az államot, illetőleg az ipar és kereskedelemügyi miniszteriumot Suciú és Stanescu ügyvédek, Motas mérnököt pedig Negrea Camil egyetemi tanár képviselték. Mindkettről több pergátó kifogást emeltek, amelyeknek megvitatása betöltötte a délelőtti és délutáni tárgyalás javarészét. Az állam részéről megjelent ügyvédek azt vitatták, hogy felelősségnek ebben a kérdésben helye nincsen. Motas mérnököt az állam, mint a földgázársaságnál anyagilag érdekelt fél zárgondnokként alkalmazta és jogában van a zárgondnokot elmozdítani helyéről, ha működésével nem elégedve. Negrea professor, Motas mérnök képviselője viszont azt vitatta, hogy egyrészt az államnak nem volt jogában Motas elmozdítani, miután ő nem zárgondnok, hanem vezérigazgatói minőségben szerepelt a vállalatnál, másrészt pedig az alabjai törvényszék nem volt kompetens ebben az ügyben ítéletet mondani, miután a társaság székhelye Bukarestben van.

A tábla úgy döntött, hogy a pergátó kifogásokat a felelősséggel egyesítik

és együtt fogja tárgyalni azokat. Ezután Suciú és Stanescu ügyvédek kérték alaposan felépített beszédükben Motas felelősségének elutasítását. Az ügyvédek rámutattak arra, hogy Motas mérnök 1925 október 13-ig zárgondnokként szerepelt a földgázársaságnál. Október 13-án lemondott, e ről a minőségéről és azt a vállalat igazgatótanácsára hárította át. Az igazgatótanács viszont a Motas által áthárított jogok alapján angazsálta őt vezérigazgatónak havi 35 ezer lej fizetéssel és 2 és félszázalékos részesedéssel. Motas jövdelmei így mil-

liókra rugott fel, ha tekintetbe vesszük, hogy a vállalat 100 millió forgalmat bonyolított le. Az állam képviselői tehát ab ovo elvitatták Motas kinevezésének jogosságát. Ő az állammal szemben továbbra is zárgondnokként szerepel és az államnak joga volt Motast ettől az állástól megfosztania, anélkül is inkább, mert az államnak erre alapos oka volt.

Az ügyvédek, miután ez a kérdés nem tartozott szorosan véve a per anyagához, tartózkodtak attól, hogy a Motas elleni súlyos visszaélési vádak rész-

letesebben kifejtésük. Negrea professor replikájában mindenekelőtt is a gyulafehérvári törvényszék kompetenciáját vitatta el, aztán rámutatott arra, hogy Motas elmozdítása politikai okokból történt, holott a végrehajtásról szóló törvény értelmében erre kizárólag akkor van ok, ha a zárgondnok nem képviseli lelkiismeretesen megbízói érdekeit.

Voitescu ügyész emelkedett ezután szólásra és ugyancsak Motas felelősségének visszautasítását kérte a Táblától. Az ügyész elfogadta Suciú és Stanescu ügyvédek érvelését hogy t. i. nemesak, hogy törvényes, de morális sem volt az, hogy Motas vezérigazgatóként angazsáltatta magát annál a vállalatnál, amelynél ő ugyanakkor az állam reprezentánsaként is szerepel. A Tábla az ítélet kihirdetését június 15-ikére halasztotta el.

Voronoff repülőbaleset miatt nem jön el a bukaresti mezőgazdasági kongresszusra

Vasárnap befejeződik a kongresszus. Egy lengyel delegátus afféria az egyik magyar delegátussal

(Bucuresti-Bukarest, június 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) A nemzetközi mezőgazdasági kongresszus ma délelőtt nyílt meg a kamara helyiségekben. A megnyitáson óriási tömeg volt jelen, elöl Miklós királyi herceg és Buzdugan regerekkel, a kormány tagjaival és számos politikussal. A külföldi delegátusok sorában feltűnt kelt Hainisch volt osztrák köztársasági elnök személye. A megnyitáson jelen volt a teljes diplomáciai kar is.

Az első szónok Mihalache földművelésügyi miniszter, aki mint a kongresszus elnöke üdvözölte annak tagjait és sok sikert kívánt a munkához. Utána De Vogue márkai mondott köszönetet a kormányának a jókívánatokért, rámutatva a mezőgazdasági téren szükséges kooperáció fontosságára. Lessina az olasz delegátusok vezetője az olasz kormány és mezőgazdaság üdvözletét tolmácsolja. Balls belga földművelésügyi miniszter

üdvözli a román dinasztia. Formányt és népet és szintén az agrikultura nagy fontosságát hangsúlyozza.

Camarasescu Ion a román delegáció üdvözletét tolmácsolja és Romániának, mint mezőgazdasági államnak jövőjéről beszél. Hermes német delegátus sok sikert kíván a román mezőgazdákknak. Laur svájci kiküldött a paraszti lakosság teremtőszerepét emeli ki. Fudakovski lengyel kongresszista a mezőgazdaság nemzetközi fontosságára mutat rá.

Végül Vogue a megnyitó ülést felzárkóztatta.

Holnap délelőtt a különböző szekciók üléseznek, délután a kongresszus plenáris ülést tart, majd a delegátusok részt vesznek a baneasai lövészverseny után. Mária királyné fogadja a delegátusokat, este nyolc órakor pedig a miniszterelnök ad bankettet. Vasárnap délelőtt tízkor tartja a kongresszus utolsó ülést, del-

után négy órakor pedig plenáris ülésen bezárák a kongresszust. Péntön felkélenc órakor teszi meg a kongresszus az első kirándulást Pitestiba.

Nagy csalódást keltett a fővárosban, hogy Voronoff professor, akit repülőbaleset ért nem érkezett meg a kongresszusra, amelynek nem hivatalos programján legnagyobb attrakcióképpen Voronoff előadása szerepelt volna. Erre az előadásra ezer lejes árszával már jól előre eladták az összes jegyeket.

Tegnap este egyébként egy rendkívül kínos incidens történt a Cina étteremben, ahol a delegátusok vacsoráztak. Az egyik magyar delegátus állítlag fixirozta egyik lengyel delegátus feleget, mire a lengyel delegátus pocnitotta magyar kollégáját. Az ügynek részint lovagias folytatása lesz, részben a kormánytól vár elégtételt a magyar delegáció.

Szenzációs leleplezések a kényszermunkáról, a nemzetközi munkaügyi konferencián

Genf, június 7. A nemzetközi munkaügyi konferencia tegnap délelőtt a kényszermunka problémáit tárgyalta. A vitát Quevedo portugál delegátus indította meg, aki hangsúlyozta, hogy a kolóniákban bizonyos kényszert elmaradhatatlanul alkalmazni kell a munkások ellen, de a kényszermunkát abban az értelemben, ahogy azt itt értelmezik, a portugál kolóniákban nem érvényesítik, kivéve, amikor büntetésről van szó. A szónok elismerte az államoknak azt a jogát, hogy kolóniájukat szuverén módon kezeljék. Ezért tehát nem lehet előírni az egyes államoknak, hogy milyen büntetésekkel sújtsa a bíróság jogerősen elítélteket. Mindazonáltal általános elveket kell felállítani és ezeket összhangba kell hozni a haladással és az emberiség szellemével. Portugália dicséretes munkát fejtett ki a gyarmati benschülöttek kivételében. A benschülöttek a kolóniákban a legjobb hivatalosakat tölthetik be.

Rao hindu munkásvezér éles beszédében hangsúlyozta, hogy számos kormány eddig nem adott ki statisztikát az alkalmazott kényszermunkáról, nyilván, mert nem akarták leleplezni magukat. Az angol indiai kormányt ebben a tekintetben nem érheti vád, azonban a kisebb indiai államokban, az ültetvényesek még

ma is kényszermunkát alkalmaznak. Ezt ő a haladás szegényének tartja és követeli annak eltörlését. Csak abban az esetben fognak a benschülöttek milliói bizalommal viseltetni a nemzetközi munkaügyi hivatalhoz, ha ezt a hivatal keresztül tudja vinni.

Az indiai kormány képviselője, Chatterjee kijelentette, hogy néhány év óta Indiában a kényszermunka teljesen el van törölve és már az ültetvényesek sem ismerik ezt a kétségtelenül embertelen és maradi intézményt.

Jouhaux, a francia szakszervezetek küldöttje követelte a kényszermunkának mindenütt és minden körülmények között való eltörlését. Vele szemben Spanyolország képviselője a kolóniákban való kötelező munka szükségességét hangsúlyozta. Spanyolország a kolóniákra büntetésből küldött embereket kényszeríti munkára, de ezt nem lehet olybá venni, mintha ezzel tönkretennék akár fizikailag, akár erkölcsileg az illetőt. A spanyol kormány a kolóniákban is szociális törvényeket léptetett életbe. Különbséget kell tenni a kötelező munka és a kényszermunka között.

Cayen belga képviselő a kolóniákban élő benschülöttek és a többi munkások szabad együttműködéséről tartott elő-

adást. A belga vállalkozók azon a véleményen vannak, hogy kényszermunkát magánosok céljaira nem szabad alkalmazni.

Dr. Waggert miniszteriumi igazgató a német birodalmi kormány nevében hangsúlyozza, hogy a munkaügyi konferenciának hatalmas civilizatorikus feladata odahatni, hogy ez emberiségnek ez a szegénye, a kényszermunka megszűnjön. Németország számára a munkásszerződéses képezik az egész szociális élet szabadságának alapját. Németországban teljesen megértik, ha azok a népek, amelyek még ma is ismerik a kényszermunka intézményét, türelmetlenül követelik ennek a barbárságnak a megszűnését.

Akiknek a szívük működése rendetlen, erőlködés nélkül úgy érhetnek el könnyű székélést, ha naponta reggel éhgyomorral megisznak egy kis pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet. Szívszakorvosok megállapították, hogy a Ferenc József víz súlyos billentyűbáknál is enyhén, biztosan és mindig kellemesen hat. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Egy egyszerű eljárás az illatosan könnyű nyári ruhák mosásának a LUX által.

A mai esinos és drága női fehérneműk, melyeket minden nő a legszívesebben hord, csak a LUX használata által lesznek mindig tiszták és újak. A közönséges szappannal való dörzsölés teljesen felesleges, mert a drága fehérneműket tönkreteszi. Mártogasd a lehelletkényű és értékes mosnivalókat egy tál habzó Luxoldatba, fehér és finom kezeskével úgy mossál, hogy nyomkodd a szövetet többször a habon keresztül. — Mindennemű dörzsölés tilos!

LUX — ott nem lehet kapni sehol sem kimérve, hanem csak eredeti csomagolásban.

Ara mindenütt: Nagy doboz Lei 30.— Kisdoboz Lei 15.—

Nagy Palesztina-meeting Aradon

10-én, hétfőn este 9 órakor a Kulturpalotában.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánási zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.
Bukaresti szerkesztőség: Hátszegi Ernő,
Str. Lipscani 91.
az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

Véget ért a pápa önkéntes fogadása. Rómából jelentik: A Vatikán kongregációs termében ma Gasparri bíboros, pápai államtitkár és Mussolini olasz miniszterelnök ünnepélyesen kicserélték a lateráni szerződés és az Olaszország és a Szentiszta között kötött konkordátum ratifikációs okmányait. A kicserélés törvényi jelentőségű aktusa délelőtt tizenegy órakor ment végbe s e pillanattól kezdve a pápa fel van mentve önkéntes számozatától, mert a Citta del Vaticano nak feltétlen szuveren ura s a Vatikán most már külön államot alkot, teljes területi szuverénitással.

A kórházegegyesület Szilágységhben. Az Erdélyi Zsidó Kórházegegyesület e hó 6-án, vasárnap délelőtt 11 órakor Szilágységhben csoport alakuló ülést tart, melyben a környék, valamint a központ kiküldöttei nagy számban vesznek részt.

Hőmérsékletemelkedés várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint hőmérsékletemelkedés és helyi zivatarokra hajlamos időjárás várható.

Pöstyénbe megy utókurára az angol király? Prágából jelentik: Pöstyénben azt kombinálják, hogy az angol király Pöstyént utókurára igénybe akarja venni. A hír onnan keletkezett, hogy a királyi udvar egyik orvosa felkérést intézett a pöstyéni igazgató-főorvoshoz, melyben a Pöstyén leírását is tartalmazó szakkönyvet megküldését kérte a fűrdő-hegyről. A királyi udvar orvosa jelezte, hogy a királyi család egyik tagja igénybe öhajtaná venni a fűrdőt és tájékoztatásul szükségesek a kért könyvek. Az angolkirályi családban csak a királynak lehet szüksége pöstyéni utókurára, mert az uralkodó-család tagjai mindannyian egészségesek s csak a királynak volt régebben is ischiája s így valóságos tartják, hogy a király üdüléséről van szó.

Nem ég le fájdalmasan, ha „STRAND-krémet“
már most használ.
Gyógyszertár, drogeria árusítja 25 lejtért.
Mást ne fogadjon el!!!

A német zsidó tudományos akadémia tízéves évfordulója. Berlinből jelentik: A németországi zsidó tudományos akadémia az elmúlt vasárnap ünnepelte Kleisstrasse 10. szám alatt fennállásának tízéves évfordulóját. Az ünnepések egy diszközygülés keretében zajlottak le dr. Oskár Wassermann, a Deutsche Bank igazgatója elnöklése mellett. Dr. Wassermann üdvözlő beszédében mindenekelőtt köszöntötte Albert Einstein professzort, dr. Straus és dr. Katzenstein hírneves tudósokat. A kegyelet szavaival emlékezett meg dr. Gusztáv Bradtról, az akadémia egyik alapítójáról és ügyvezető igazgatójáról aki mulhatatlan érdemeket szerzett az akadémia megszervezése körül. Ajánlotta, hogy utódjául Levin professzort válasszák meg, ami egyhangulag meg is történt. Julius Gutmann professzor ezután ismertette az akadémia eddigi tudományos munkásságát. Dr. Auerbach főtitkár ezután az akadémia évi jelentését olvasta fel. A diszgyűlés ezután átalakult gyász-istentiszteletté, a melynek ünnepi szónoka Leo Back rabbi volt. A gyűlés után a résztvevők között emlékiratot osztottak szíjjel, a melyben az akadémia legjobb erői utak otkkóztak.

Nemzetközi kémnő áldozata Fallout prágai kapitány

Prága, június 7. A kénekedési botrány hősenek, Fallout kapitánynak a nyomozás megállapítása szerint szövetséges-társa is volt, egy nő személyében. Minden jel arra mutat, hogy a kapitányt érzelmi kapcsolatok fűzték ehhez a nőhöz, aki messze szétágazó nemzetközi kénszervezet tagja volt. Nincs kizárva az sem, hogy a kapitány a nő iránt érzett nagy szerelmének lett áldozata.

A napok óta tartó nyomozás megállapította, hogy Fallout kapitány és a kénszervezet központja között egy nő tartotta fenn az összeköttetést. Fallout kapitány külföldi utazai gyakori vendége volt a nagyvárosok északi bányáinak és mindenütt egy elegánsan öltözött fiatal holgy kíséretében jelent meg. Meg-

állapítást nyert az is, hogy Fallout Drezdából Prágába jövet egészen a csehszlovák határig ugyanennek a hölgynek kíséretében volt. A kapitány sófförje, Alberthausen Károly pontos személyírást adott a nőről s a személyleírás alapján kiderült, hogy a szóbanforgó nő Wolfen Charlotte, a nemzetközi viszonylatban jól ismert kémnő.

A prágai hatóságok azt gyanították, hogy Wolfen Charlotte Prágában tartózkodik. A rendőrség általános razziát tartatott, amelynek során tegnap este óta 500 detektív járta végig a prágai szállodákat, éttermeket, kávéházakat, kaszinókat és bárókat. A 24 óráig tartó razzia azonban eredménytelen maradt.

Elkészültek és júniusban forgalomba kerülnek az új dollárbankjegyek

Newyork, június 7. Amerika pénze a legjobb a világon és az Egyesült Államokban halmozódott fel a világ aranykészletének teljes egyharmad része, mégis világszerte tömédek voltak a panaszok a dollár ellen és azok akiknek sürgőn kellett az amerikai pénzzel foglalkozniok, már régóta követelték a gyökeres rendszerváltoztatást.

Az Egyesült Államok pénzügyminiszteriuma két év előtt maga is belátta, hogy ezek az állapotok már tarthatatlannak s épen ezért hozzáálltak ahhoz, hogy a megszokott tradicionális külsővel szakitva, új dollárbankjegyeket hozzanak forgalomba. A hosszú és alapos munkának most már megvan a gyümölcse: elkészültek az új dollárbankjegyek, amelyek már június folyamán kibocsátásra is kerülnek, hogy azután rövid idő alatt becsesüljenek ezekre az új bankjegyekre a régi dollárokat.

Ami az első pillanatra megragadja a néző figyelmét, az, hogy valamennyi dollár-bankjegy sokkal kisebb lett, amellyel mégvésszibb a kiállítás és már a laikus is láthatja rója, hogy sokkal nehezebb az új dollárok hamisítása, mint a ré-

gieké volt. A különböző címleteken különböző fejek vannak, úgy hogy már első látásra mindenki meg tudja állapítani, hogy milyen értékű bankjegyet tart a kezében és nem tévesztheti össze kisebb értékű pénzzel, azonkívül pedig lehetetlenne tették azt is, hogy a hamisítók egyszerűen kijavítsák az értékjelzést és így megsokszorozzák a pénz értékét.

Az 1 dolláros bankjegyen Washington, a 2 dolláros Jefferson, az 5 dolláros Lincoln, a 10 dolláros Hamilton, a 20 dolláros Jackson, az 50 dolláros Grant, a 100 dolláros Franklin az 500 dolláros McKinley, az 1000 dolláros Cleveland, az 5000 dolláros Madison és a 10,000 dolláros Chase feje látható.

Megváltozott a dollárbankjegyek külseje annyiban is, hogy míg idáig a pénz mindkét oldala zöld volt, mostantól kezdve az első oldala feketével lesz nyomva és csak a hátsó oldal marad meg zöldnek. Az, hogy a dollárbankjegyek kisebbek lettek, mint idáig voltak óriási megtakarításokat jelent az amerikai kincstárnak.

Kimutatás a „Marpe Lanefes“ Egyetemen működése 1929. év május hóról. Kiosztott 900 ebéd, 200 liter tej, 8 liter bor. Bevételek: 900 ebéd à 50, 45.000, tagdíjakból 15.785, betegek hozzájárulása — ebédek megváltása 1020, adományok 400, összesen 62.205 lei. Kiadások: Kiosztott ebédek értéke 45.000, ételhordásért 4486, igazg. költés. 2460, jutalékokra 3157, konyhai kiadások és főzés 4754, tejszámla városi betegeknek 1430, segélyek 572, egyenleg 346, összesen 62.205 lei. Neumann Morné elnök, Mózes Elek titkár.

Mussolini ma lépi át a Vatikán küszöbét. Rómából jelentik: A Vatikán és Olaszország között a pénzügyi szerződést is ratifikálni fogják. A vatikáni város határát kitöltik, Mussolini ma délelőtt fog először megjelenni a Vatikánban, a lateráni szerződést ratifikáló okmányokkal.

Teleki Pál gróf a budapesti közgazdasági egyetem rektora. Budapestről jelentik: A közgazdasági egyetem rektorává az új tanévre gróf Teleki Pált nevezték ki. Itt írjuk meg, hogy a debreceni egyetem díszdoktorává avatta Balogh Jenőt, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkárát és Balházar Dezső református püspököt.

A zsidó diákok Menzajára 25%-ot ad a Garabonciás illusztrált élelapp az Uj Kelet útján befolyó minden egyes előfizetésből, mely egész évre mindössze 140 lej. Az összeget az Uj Kelet címére kell beküldeni (Cluj, Str. Baron L. Pop 10), melyet a lap havonként nyilvánosan nyugtáz.

Fürdősapkák

már 25 lejtől kezdve.

Fürdőruhák!

Fürdőcipők!

**Nyugvószekek!
Kerti butorok!
Kerti ernyők!**

Emil Schusztler Cluj.

Capablanca is játszik a szeptemberi sakkversenyen Budapestben. Budapestről jelentik: Szeptemberben nagy nemzetközi sakkversenyt rendeznek Budapestben. A sakkversenyen a világ bajnok Capablanca is megjelent. Rajta kívül játszani fog még Kmoch, Brinckmann, Spielmann, Rozelli, Perzeplorka. A magyarokat Hava-sy, Nagy, Steiner és Vajda fogja képviselni.

Tifuszjárvány egy óceánjárón. Lisabonból jelentik: A Sierro Cordova nevű Lloyd-gőzös fedélzetén tizenkilenc tifuszbeteggel Argentiniából megérkezett Lisabonba. Egy tizennyolc éves utas utközben meghalt. A gőzös fűtője magas lázában a tengerbe ugrott. A hatóságok szigorú intézkedéseket tettek. Tizenkilenc beteg utast a lisabonai kórházakban helyeztek el.

Kereskedelmi cégek, vállalatok és intézetek figyelméjé felhívjuk a Magánalkalmazottak Szövetségének ingyenes állásközvetítő irodájára. hol elsőrendű munkaerők vannak előjegyzésben. Azon cégek, vállalatok s irodák, akiknek kereskedelmi alkalmazottra, vagy tisztviselőre van szükségük, forduljanak bizalommal ide, mert kereskedelmi alkalmazottak minden szakmában, tisztviselők különböző képesítésekkel vannak közvetítésre. Alkalmazottak Szövetsége, Cluj, Str. Cogălniceanu No 7. Hivatalos óra minden d. u. 4—8 óráig.

Turistakirándulás. Az Erdélyi Kárpát-Egyesület f. hó 9-én, vasárnap gyalogkirándulást rendez a turi hasadékbába. Gyülekezést a Mátyás-ház előtt. Indulás szombaton este 9 órakor. Vezető: Gy Adorján Róbert. Ugyanoda vasárnap reggel 7 órakor kerékpáros turisták is kirándulnak.

Kerékpároskirándulás. Az Erdélyi Kárpát-Egyesület kerékpáros osztálya f. hó 9-én, vasárnap kirándulást rendez a révi vízeséshez és a Zichy-cseppkőbarlanghoz. Indulás szombaton este fél 10 órakor a Mátyás-házról. Visszaérkezés vasárnap este 10 órakor. A befutandó utvonat hossza 200 km Vezető: Agoston Árpád. Gyakorlott kerékpáros vendégeket szívesen látnak.

Plakát-terv pályázati hirdetmény

Az Országos Zsidó Kórházegegyesület engedélyt kapott a belügyminiszteriumtól egy jótékony célú sorsjáték lefolytatására. A főnyeremény egymillió lej lesz s ezenkívül még számos kisebb nyeremény. A kórházegegyesület a sorsjegypromaganda céljából művészi kivitelű plakátot szándékozik készíttetni, lehetőleg oly formán, hogy a plakáton szereplő kép, illetőleg rajz alkalmazható legyen magára a sorsjegyre is.

Pályadíj 10.000 (tízezer) lej.

A kórházegegyesület fentartja a jogot, hogy a beérkezett pályaművek közül a pályanyertes művön kívül is felhasználhassa bármelyik tervet, amelyekért egyenként 3000 (háromezer) lej honoráriumot fizet.

Pályázati határidő folyó évi július 1.

A pályázatok dr. Sebastyén József kórházegegyesületi elnökhöz (Cluj, Piata Unirii 20 alá) címzendők. Cluj, 1929 június 6.

Országos Zsidó Kórházegegyesület

Kolozsvári repülés. A kolozsvári sportolója István dr. kiskolozsvári Lajos, Román egyik, aki a versenyen műstartjától — k újabb rekordok Bartunek Titij, sik, aki Magyarországon indul Titij igen talen landóan férfiak között is megá helygyivőkkel egyelőre nincs a bájos kolozsvári lepetést fog o az is, hogy tu ra a konkurre

A Muresi döntőmérkőzés. A kiváló brassó sportpublikumú dag korrektdű meccseket is. győzelmet van nem lesz olyan csapat legutóbb

A bukaresti verseny a rossz elhúzódik. Lehetőségű a ni a Haggibben, hanem es startol. A vasárnap reggel KAC—Haggibb majd, amelyek nagyobb sikert versenynak. A vasárnap reggel párosítás is itt említiük pályát a Calea van.

Románia 1929. gált a központi eredetileg meg 14-ről szeptember terminusváltozt verseny miatt elsőizben Athén ni szeptember

A Haggibb vasárnap reggel kirándulást rendez neológ templon vesen látunk. Rosmann Andó

A KKASE naverseny programja: 100 m. el tornászok részé volugrás hep. részére szettatol gyakorlatok, 200 gasugrás, (torn hármugrás, Felvonulás és döntő, 800 m. badonválasztogat-döntő, mag előirt gyakorlatok 200 m. hep., ruvál) 400 m. sí m. gátfutás, 4 x S. S. Muresul-döntő, félidőszü vagy olympia tek: Júl: Dávid, Spolaric romy István, S senyöz. Törkv senyöz. BTV: Maroscher, H. helybeli egyesület szombat este 7 kedjenek, Késő zünk figyelend

SPORT

Kolozsvári versenyzők külföldi szereplése. A kolozsvári AC-nek két kiváló sportolója utazott fel tegnap Somody István dr. kíséretében Budapestra. Biró Lajos, Románia rudugró rekordere az egyik, aki a MAC nemzetközi atlétikai versenyen mutatkozott be és akinek startjától — kedvező időjárás esetén — újabb rekordot és győzelmet várunk. Bartunek Titu, a kiváló hölgyvívó a másik, aki Magyarország hölgyvívóbajnok sagában indul ma délután. Bartunek Titu igen talentumos vívó, aki eddig általában férfiakkal versenyzett és köztük is megállta a helyét. A magyar hölgyvívókkal összehasonlítási alapunk egyelőre nincsen és így lehetséges, hogy a bájos kolozsvári sportlady nagy meglepetést fog okozni, de megtörténhetik az is, hogy túlerősek bizonyul számára a konkurencia.

A Mures-Rmánia kerület bajnoki döntőmérkőzést Suceiu kapitány vezeti. A kiváló brassói birót örömmel várja a sportpublikum, amely tudja, hogy mindig korrektül vezet le a legnehezebb meccseket is. Mi egyébként a Románia győzelmét várjuk s reméljük, hogy ez nem lesz olyan pirrhusi, mint a bajnokcsapat legutóbbi 2 szereplése.

A bukaresti nemzetközi tenniszverseny a rossz időjárás miatt tulságosan elhúzódik. Lehetséges ezért, hogy az Universitatea nem fog holnap szerepelni a Haggibbor-serleg első küzdelmében, hanem csak a jövő vasárnapon startol. A vasárnapi programon ebben az esetben a Tennis Club-Románia és KAC-Haggibbor meccsek szerepelnek majd, amelyek egymagukban is a legnagyobb sikert biztosítják a szezonnyitó versenynek. A versenyzők listáját csak vasárnap reggel bontják fel és így a párosítás is csak akkor lesz ismeretes. Itt említjük meg, hogy a Haggibbor-pálya a Calea Victoriei 117. sz. alatt van.

Románia 1929. évi atlétikai bajnokságát a központi atlétikai szakosztály az eredetileg megállapított szeptember 13-14-ről szeptember 7-8-ra tűzte ki. A terminusváltoztatás a balkáni atlétikai verseny miatt történt, amelyet ezuttal első ízben Athénben fognak megrendezni szeptember 22-29. között.

A Haggibbor kerékpárszakosztálya vasárnap reggel 7 órai indulással kirándulást rendez Déstre. Találkozás a neológ templom előtt. Vendégeket szívesen látunk. Vezetők: Braun Sándor, Rosmann Andor.

A KKASE országos atlétikai és tenisverseny programja. Délelőtt 9 órakor: 100 m. előfutám. 100 m. síkfutás tornászok részére (sextaton), discos, fű volugrás hep., súlydobás, (tornászok részére sextaton), 1500 m. (10 előírt gyakorlat), 200 m. hep. (korlát, előírt gyakorlatok), 110 m. gát-előfutám, magasugrás, (tornászok részére sextaton) hármazugrás. Délután fél 3 órakor: Felvonulás és fabotgyakorlatok, 100 m. döntő, 800 m. döntő, súlydobás (10 szabadonválasztott gyakorlatok), 110 m. gát-döntő, magasugrás hep. (nyújtó, előírt gyakorlatok), 3000 m. síkfutás, 200 m. hep., rudugrás (korlát, szabadon vál.), 400 m. síkfutás, gerely hep., 400 m. gátfutás, 4 x 100 m. staféta. 6 órakor S. S. Muresul-S. S. Románia futball-döntő, felidőszünthen 4 x 1500 m. staféta vagy olimpiai staféta Benevezettek: Jutul: Szilágyi, Márton, Dávid, Spolarich, Gábor, Dacia: Komáromy István, Szabó Jenő, NTK: 10 versenyző. Törökves Oradea-Mare: 10 versenyző. BTV: Arthur Weber, Arnold Maroscher, H. Schneider. Felkérjük a helybeli egyesületeket, hogy legkésőbb szombat este 7 óráig benevezni szíveskedjenek. Később érkezőket nem veszünk figyelembe.

Közgazdaság

Amerika zsebébe vándorol Európa egész gazdasága

Az árukban folyósított kölcsönök segítségével hódító hadjáratot vezet Amerika az európai piac ellen

A nyugati államok nagy napilapjai alig jelennek meg anélkül, hogy ne közölnének naponta híreket és adatokat arról a tervszerű hódító hadjáratról, amelyet az amerikai tőke vezet a politikailag megosztott és gazdaságilag elgyöngült Európa ellen. A szimptomák egész tömege jelzik az Egyesült Államok gazdaságának győzelmét az európai piac felett s míg kezdetben a világháború befejezte után az amerikai befolyásnak főleg politikai hatása volt érezhető, addig ma már a magángazdaságok belsejében ver fészket a dollár. A múlt év folyamán 560 millió dollár értékű aranyat exportáltak az Egyesült Államok s ez az aranyfolyam főleg Franciaország és Németország jegybankjának trezorjaiba ömlött. Ez a kulcs annak, hogy a párisi reparációs konferencián Amerika hatalmi nyomása érvényesült s hogy a tárgyalásokon mindvégig az ő szava volt döntő.

Az Egyesült Államok szerepének megítélésénél nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy nem egyszerű hitelező többé, aki a kölcsönadott tőke és kamatainak visszafizetését várja és aki politikájával csak ennek a visszafizetésnek a lehetőségét igyekszik biztosítani. Kezdetben megelégedett ugyan azzal, hogy a rászoruló európai államoknak folyósított kölcsönöket, később azonban ráért arra az utra, amely a hitelező biztonosságát és nyereségét fokozhatja, hogy magánvállalkozásoknál vállalt részesedést és így a hitelezőből üzlettársá lépett elő, aki most már nemcsak a kamatokat, de a haszon megfelelő részét is magának követeli. Epen az elmúlt hónapok fejleményei igazolják, hogy az Egyesült Államok tőkeelhelyezés szempontjából előnyben részesítették a magánvállalkozásokat az államokkal és városokkal szemben. Amíg a múlt év első negyedévében külföldi nyilvános testületeknek, államoknak 300 millió dollárt folyósítottak és magánvállalkozásoknak 303 milliót, addig ez év megfelelő időszakában nyilvános testületeknek 46 milliót, ellenben magánvállalkozásoknak 308 millió dollárt kölcsönöztek. És épen ebben a tényben rejlik nagy veszély az európai közgazdaságra nézve. Mert azonkívül, hogy Amerikának továbbra is adása marad, még arra is kényszerül, hogy a dollárt nyereségekben is részeltesse. Rákényszerítik az amerikai árut, de az európai import elől a legdrasztikusabb vámemelésekkel és egyéb intézkedésekkel védekezik az amerikai nagytőke. Ez a tény magyarázza meg azt a nyugtalanságot, az iparkamaráknak és egyéb érdekképviseleteknek azokat a hangos megnyilatkozásait, amelyeket a legutóbbi napokban Csehszlovákia, Olaszország és Anglia mutatott az amerikai konkuren-

ciával szemben. Az aggodalmakat igazolja az Egyesült Államok külkereskedelmi statisztikája. Az 1926-os 378 millió export-import különbözet, 1927-ben 680 millió dollárra emelkedett, 1928-ban 1040 millió dollárra és az exportnak ebben a hallatlan emelkedésében elsősorban a készáruk játszottak szerepet. Az 1928-as amerikai exportból 45 százalék esett készárukra és ebben az évben további jelentékeny emelkedés észlelhető. Az Egyesült Államok kormánya egész céltudatosan dolgozik azon, hogy az exporttermékeknek belföldön jobb árakat biztosítson, míg az ipari termékeknek az exportra biztosítja a legkedvezőbb feltételeket. Minden eszközt és módot megragad arra, hogy az ipari termékek exportját növelje és hogy milyen eredménnyel, azt az automobil-kivitel következő statisztikája bizonyítja:

1921-ben gyártott 1 millió 600 ezer automobilból kivitelre került 38 ezer darab, 1925-ben gyártott 4 millió 250 ezer darabból kivitelre került 303 ezer darab, 1927-ben gyártott 3 millió 490 ezer darabból kivitelre került 394 ezer darab és az 1928-ban gyártott 4 millió 400 ezer darab automobilból kivitelre került 507 ezer darab. Az európai államok képtelenek az amerikai automobil-ipar diadalutjának gátat vetni.

Hasonló intenzitást mutat az amerikai tőke térfoglalása Európában. Az autótársalatok, így Fordék, a General Motor Company sorban létesítik európai telepeiket az egyes államokban, ez utóbbi vállalat jelentékeny részesedést vállalt a német Opperl-műveknél, Fordék a Farbindustrie koncentrációjában, a német villamosművek vezetését pedig egymásután ragadják magukhoz amerikai kezek. Anélkül, hogy a rentabilitásra ügyet is vetnének, megvásárolnak minden kapható vállalatot. Angliában, Franciaországban ugyancsak jelentékeny villamosipari részesvények mentek át az Investment tröszt utján amerikai tulajdonba és az európai tőzsdét is jelentékenyen befolyásolták ezek a vásárlások.

Ha még megemlítjük, hogy az Egyesült Államok térhódító gazdasági politikája Európában nem elszigetelt jelenség, mert Afrikában és különösen Ázsiában is minden eszközt megragad, hogy európai érdekeltég kezéből a majoritást kiragadják, mint az legutóbb Kínában, a sanghaji villamosműveknél is megtörtént, ahol a vállalatot megteremtő angolok kerültek minoritásba, akkor arra a bizonyosságra jutunk, hogy Amerika most fizetési meg magának tulajdonképpen a világháborúba való beavatkozása árát, de úgy, hogy ezt az arát a győző és a legyőzött államok egyaránt kell fizessék.

Moratoriumot kórt egy bukaresti bank. Az ilfovi törvényszékül tegnap a Banca Romana de Finantar moratoriumot kért. A bankintézet főlegiparvállalatok finanszírozásával foglalkozott és ezek közé a vállalatok közé tartoznak a bukaresti Societatea Auto-import, továbbá a temesvári Bota-gyár. A törvényszék rövidesen dönt a moratorium elrendelése ügyében.

Minden alapítke nélkül működött a Banca Lazara. A brailai Banca Lazara bukásának eddigi vizsgálatánál kifutott, hogy a bank minden alapítke nélkül működött. Az ügyészség rövidesen elfogató parancsot ad ki az igazgatósági tagok ellen.

A szövetkezetek vámkedvezménye ellen. A bukaresti ipar- és kereskedelmi kamara memorandumot nyújtott át, ugy a pénzügyi, mint az ipar és kereskedelmiügyi miniszternek, akiket arra kértnek, hogy a készülőben levő új vám-tarifánál töröljék el a szövetkezetek és más közületek vámkedvezményeit. Az iparkamara ezt azzal indokolja, hogy az ilyen kedvezmények súlyos károkat okoznak az iparnak és kereskedelemnek és ezzel közvetve az államnak is.

A General Motors és Fiat érdeklődése. Párisból jelentik: A General Motors Company a közeljövőben nagy érdeklődést vállal a turini Fiat autógyárban. Hír szerint az olasz vállalat részvényeinek 50 százaléka, valamint a részvényekben konvertálható bondok át fognak menni az amerikai autókonzern kezébe.

Németország gabonamonopólium előtt. Berlinből jelentik: A birodalmi kormány elhatározta, hogy bizottságot állít össze, amelyben résztvesznek a négy legnagyobb mezőgazdasági testület képviselői, néhány reichsrati képviselő és a fogyasztóközön-ség reprezentánsai. Ez a bizottság javaslatot fog előterjeszteni a birodalmi kabinet felé a gabonavámok újabb szabályozására. A német sajtó feltűnően találta, hogy a bizottságban vannak azok, akik a német gabonamonopólium mellett foglaltak állást. Ebből azt következtetik, hogy a kormány maga sem idegenkedik a monopólium bevezetésétől. A kormány szocialista tagjai is a gabonamonopólium mellett foglalnak állást.

A csehszlovák ipar és az amerikai vámemelés. Prágából jelentik: Az amerikai vámtarifa emelése a csehszlovák exportot súlyosan veszélyezteti. 1928-ban 1.6 milliárd korona értékű áruból 80 százalék az új vám következtében veszélyeztetve van. Különösen szenvedni fog a lenipar, amelyből Amerika 1928-ban 140 millió koronányit importált, a gyapjúipar, amelyből 63, a gyapot, amelyből 106, a konfekció, amelyből 134, az üveg, amelyből 204, a kerámia, amelyből 63 és a cipőipar, amelyből 193 millió koronányit exportáltak Amerikába. Ezzel szemben Csehszlovákia nem tud repesszállíkkal élni, minthogy az amerikai import Csehszlovákiában összehasonlíthatatlanul kisebb az importnál. Csehszlovákia autókát, irógépeket, gummit és kaucsukarut hozott Amerikából.

Nyiltér

Az e rovatban közölttek nem vállal felelősséget a szerkesztőség

הנהלת
למר ר' שלמה דוקס נ"י מאקלד
דעות שקראתי לדת ולא בא הנה לדיוני
שאם ער חמשה ימים מסרב להא מוכרח אני
ללך בערכאות.
ערלה ה במרכז תרומם
הל קאדן

Butor olcsón és művészi kivitelben legelőnyösebben

Fischer Albert

butor-üzében Cluj, Calea Regele Ferdinand 61. (Volt Ferenc J.-ut) szereshetők be. Komplet hálószobák már 16.000 leltér.
Részletfizetési kedvezmény!
Megrendeléseket eredeti, vagy megadott rajz után készítnék.

Meghívó. A cluji Kereskedelmi és Iparkamara Igazgató Tanácsa folyó évi június havi teljes ülését **junius hó 8-án (szombaton) este 7 órakor** fogja megtartani a Kamara közgyűlési termében (Calea Victoriei 51. sz. H. emelet) a következő napirenddel: 1. Az ülés megnyitása. 2. Vélemény a Cluj város által tervezett illetékekre vonatkozólag. 3. Vélemény a kényszereregyeségi törvény tervezetre. 4. A választótestület összehívása a Kereskedelmi és Iparkamara Igazgató Tanács tagjainak a megválasztására. 5. A cluji Ipartestület emlékirata a kereskedők ipari munkavállalása tekintetében. 6. Ionescu Gh. P. a Banca Nationala cluji fiókja igazgatójának de

legálása az Igazgató Tanácsba, mint jog szerinti tag. 7. A distrikt inasotthonba egy tagnak Kamaránk, egy tagnak pedig a Munkakamara képviselőjeként való kiküldése. 8. A cluji leányinasotthonba egy tag kiküldése a Munkakamara képviselőjeként. 9. A földi inasotthonba egy kamarai képviselő kiküldése. 10. A borgóprundi alsófokú ipariskola és laszmányába két tag kiküldése. 11. Dr. Borda Emil ur kinevezése magsemmitésének a zügye. 12. Esetleges javaslatok — Kérjük az id-glenes bizottság tagjai ezen a gyűlésen feltétlenül megjelenni. — Cluj 1929 junius hó 4. Tng. I. F. Negrutiu, elnök. Nicolae Căciulă, főtáskár.

okák
háák!
ok!
ok!
ok!
Cluj.
a szeptembe-
en. Budapest
en nagy nem-
eznek Buda-
világ bajnok
Rajta kívül
Brinckmann,
orka. A ma-
Steiner és
anjárón. Lis-
ro Cordova
a tizenkilene
megérke-
zennyolcéves
gzős fűtője
ugrott. A
seket tettek
ssaboni kór-
állalatok és
a Magánal-
ingyenes ál-
bl elsőrendű
ésben. Azon-
akának ke-
gy tisztvis-
nak bizalom-
alkalmazot-
tisviselők kü-
ak között
tsége, Cluj,
vatalos óra
Erdélyi Kár-
sárnap gyá-
ri hasadék-
z előtt. In-
cor. Vezető:
anoda va-
képáros tu-
Az Erdélyi
os osztálya
fűlást ren-
chý-csepp-
baton este
ól. Vissza-
kor. A be-
m Vezető:
kerékpáros
etmény
azegyesület
nizsterium-
k lefolyta-
llió lej lesz
ebb nyze-
rsjegypzo-
telit plák
hetőleg oly
replő kép,
egyen ma-
a a jogot
k közjil a
felhasznál
amelyekért
ej honorá-
Julius I.
József kór
Piata Uni-
egyesület

ERIKA cipőárúház Cluj, Piața Unirii 13.

Speciális külföldi cipőújdonságok. Vidéki rendeléseket pontosan eszközölünk, megnem felelő árut kicserélünk. Telefon-Interurban 578.

NEWYORK

Írta: WLADIMIR MAJAKOWSKY

A kauciók elég magasak, a bűnözők sem kiskalibertűek és nagyszerűen vannak megszervezve. Egyszer ugyanis kiderült, hogy a lecsukott betört házát kétmillió dollárra becsülték, ezen az alapon a ház óvadékul szolgált, de később kitudódott, hogy mindössze kétszáz ezer dollárt ért meg.

Az újságok olyan banditárról írtak, aki kaució ellenében negyvenkétszer került ki a börtönből.

A kikötőbeli Death Avenuen főleg irek tanyáznak. A többi kikötőbeli utcákban más-más nemzetiségűek.

Külön városnegyedekben laknak a néger, a kínaiak, a zsidók és oroszok, akik szokásaikat és nyelvüket évtizedekig érintetlenül megtartották.

Newyorkban — a külvárosokat kivéve — hozzávetőleg lakik:

1.700.000 zsidó,
500.000 német,
300.000 ír,
300.000 orosz,
250.000 néger,
150.000 lengyel,
300.000 spanyol, kínai és finn.

Nehéz megmondani: kik voltaképpen az amerikaiak és hány közöttük a százszázalékos zenki.

Először nagyon szerettem volna egy hónap alatt angolul megtanulni. Amikor végül annyira voltam, hogy meg mertem szólalni ezen a nyelven, legközelebbi ismerőseim — a fűszeres, a tejeseMBER, a mosdós, sőt a rendőr is — oroszul kezdett velem beszélgetni.

Ha az ember este hazajön a földfeletti vonattal, az ember valóságilag látja az éles határvonalakat. A százhuszonötödik utcánál kezdődnek a néger, a kilencediknél az oroszok, az ötvenediknél a németek és így tovább.

Aki tizenkét órákor kijön a színházból, megissza whiskey-szódáját, megisz utolsó fagyaltját és egy órákor, vagy háromkor hazamegy az utolsó foxtrot és charleston után.

Az élet azonban még tovább is folyik. Newyorkban nem alusznak az emberek. A különböző áruházak nyitva maradnak és úgy a földalatti mint a földfeletti vonatok vigan közlekednek. Sőt van mozi is, ahol egész éjjel vetítenek és akinek kedve van, huszonöt centért átaludhatja a moziban az éjszakát.

Ha az ember tavaszkor és nyáron lakásába érkezik, azonnal zárja be az ablakait a moszkító és egyéb rovarok miatt. Azonfelül alaposan ki kell tisztítani orrát, fülét és torkát a sűrű szénporral. Ha az ember lemosa magát, még külön kell, hogy jóddal is bedörzsölje tagjait. A newyorki levegő terhes a leglehetősebb piszkoktól. Az ember csak úgy védekezhetik a különböző bajok ellen, hogy már előre fertőtleníti magát.

Es képzeliék, az emberek milliói lehelik magukba ezt a levegőt és még csak egy weekendet sem engedhetnek meg maguknak.

Ilyen módon könnyű dolog Amerikáról és az amerikaiakról frázisokat papagalykodni. Könnyű csak úgy kihajítani, hogy Amerika a dollárok hazája.

Természetesen, amit itt elmondtam, az csak egy kicsiny részlete a nagy amerikai filmnek.

A dollárok országa!

Olyan jelszó, amit minden iskolagyerek tud. De ha az ember rá gondol a dollárról való hajszára, akkor más jelentőséget kap ez a frázis.

Fősvények az amerikaiak?

Egyáltalán nem azok! Egy ország, ahol fagyaltalra egymilliót adnak két évente, nem nevezhető fősvénynek.

Csak hogy az amerikai nem rakja a

garast egymásra, mint ahogy azt a kispolgárok teszik. Egészen más vonalú emberek és errenéve el fogom mondani jellemzőképpen az alábbi históriát. Diamond Jimmy cowboy históriáját.

Ez a Diamond Jimmy kétszázötven ezer dollárt örökölt. És mit csinált azután? Egy egész másodosztályú kocsi-ból álló szerelvényt bérelt, ellátta magát alkohollal és összes barátait, rokonnait meghívta Newyorkba. Végigment velük az összes broadway-i lokálok. Két nap múlva már elpuccolta az egész pénzt, visszautazott otthonába egy cent nélkül és pedig egy tehervonat hágozóján.

Nyilvánvaló, hogy az amerikaiak a dollárhoz való viszonyában valami romantika is rejlik.

Az uccán az amerikai nem mondja egykedvűen, mint mi: Jó reggelt!

Ehelyett egy kérdést intéz a szembejövőhöz: „Make money?” — Csináltál pénzt? és tovább megy.

Nem is mondja azt az absztrakt dolgot: „Maga ma nagyszerűen néz ki”, hanem ezt mondja:

— Ma úgy néz ki, mintha két cent lenne az ebédje.

Vagy:

— Maga úgy néz ki, mintha legalább is egymillió dollár fölött rendelkezne!

Nem ismeri a bizonytalan és sápadt szavakat: költő, művész, filozófus.

Hanem így jelöli meg az embert:

„Ez az ember pontosan egymillió 230 ezer dollárt ér.”

Ezzel minden megvan mondva: kik az ismerősei, hová kap meghívást, hol szokott nyaralni.

Hogy az ember hogy jut a millióhoz, az az amerikai számára teljesen közömbös. Ami dollárral megszerezhető, az az amerikai számára business. Ha egy verseskönyvért tantémeket kap az ember, az is business. Ha az ember lop és nem csipték el, business. Businessre nevelik a legkisebb gyermeket is. Gazdag szülők arca felderül, ha megtudják, hogy csemetjük — akár egy tizenöt éves fiú — elhajtja a könyveit és hazahozza az első dollárt, amit újságárusításból „csinált”.

— Ebből igazi amerikai lesz — mondják.

Egy gyermeknyaralási akcióban, amelyben a gyermekek a nyáron át futballt és uszást tanulnak, valaki ajánlotta, hogy vezessék be a boxot is. De egyúttal hozzátette, hogy boxolás közben nem szabad egymást szidalmazni.

— Ez lehetetlen — mondották a fiúk. Lehetetlen szidás nélkül boxolni.

Az egyik leleményes fiú azonban máris kifaltta, hogy hogy lehet ebből üzletet csinálni. Sátorára kifüggesztett egy cédulát, amelyen ez állott:

„Orosz szidalmak oktatása! — Öt épitkozódás — öt cent, tizenöt szitkozódás tiz cent!”

Nem tartott sokáig és a kliensek valóságilag özönltek a fiú sátrába.

Az orosz szitkozódó szavak tulajdonosa — amit egyetlen tanító sem érthetett meg — a közepre állt és dirigált:

— Mondjátok utánam: Durák!

— Durák! (Ez a szó oroszul butát jelent).

— Mondjátok utánam: Szvolocs!

— Nem Tvolocs, hanem Szvolocs! (Szvolocs annyit jelent: banda).

Volt egy szó: „Sukin sin” (kutyafajzat), ami nem ment simán. A nehézkes amerikai folyton Szukin szint mondott.

A fiatal businessmann azt akarta, hogy minden hibátlanul menjen. Az volt az olve, hogy a centek, amiket az oktatóért kap, szintén hibátlanok, ő tehát

rendes árut akart szállítani.

A felnőtteknél a business némelykor nagyszerű epikai formákat ölt.

Körülbelül három évvel ezelőtt bizonyos Mr. Riegelmann az egyik nagyon jól jövedelmező városi hivatalra pályázott. Hogy népszerűsítse magát a választók előtt, be kellett igazolnia, hogy van szociális érzéke. Eszébe jutott tehát, hogy jó lesz, ha Coney Island partjain egy sétányt építtet.

A partsáv tulajdonosai azonban fantasztikus összegeket kértek, sokkal többet, mint amennyit az állás jövedelmezhet. Mr. Riegelmann köpött a földuszorásokra, az óceán partja mellett felhagyott egy promenádra való, háromszázötven láb hosszú, három és fél láb széles járdát és a szavazók Riegelmannra adták le voksukat.

Egy év alatt máris visszatért a promenád költsége. Mr. Riegelmann ugyanis eredeti alkotásának exponált helyein reklámokat állított fel. Minthogy nagy befolyás fölött rendelkezett, ezeket a helyeket nagyon drágán árúsította.

Az amerikai úgy tudja megszerezni magának a hivatalt, a dícsőséget és hatalmatlanságot, ha nem közvetlenül, hanem közvetve engedi a dollárt érvényre jutni. Közvetlen érvényesülés esetén a dollár egy olyan feszítő rud, amely minden kaput és minden zárt fel tud pattantani.

Az újságokat például hatalmas trösztök keltették életre. A trösztök és királyi viszont lekötöztetettjei a nagy áruházaknak. Az újságok szintén annyira le vannak kötve bizonyos érdekeltséghez, hogy az amerikai sajtónak joggal van az a hite, hogy nem lehet megvesztegetni. Egy már eladott zszurnalistát megegyeszer megvásárolni a lehetőségek közé tartozik Amerikában.

Lehet-e Amerikában címét és rangot vásárolni?

Nincs ennél könnyebb dolog a világon!

A lapok többször megirták Gloria Swanson híres variété énekesnő és mozi-sztár esetét. Ez a leány egészen fiatal korában szobacica volt, ma pedig huszonnégy tizenöt ezer dollárt keres. A férje néhány ezer dollárért vásárolt magának olyan címeket, amelyek révén mind a ketten bejuthattak a legjobb társaságokba.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Állástkeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apóhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej.

Utazók! BERKOVICSE

vendéglője magnagyobbítva
Oradea, str. Nicolai Iorga 19.
Zöldfa-u. Mérsékelt árak. Kitérő házikonyha

T. Hölgyeim! Tekintsék meg saját készítményű bubi, transzparókat

formatio, poschtise. Hat hónapos villanyos ondolás, speciális, festés és minden különlegességek és szakmában. **MUSSA, Cluj Str. Memorand. 10.**

Butorozott szoba, esetleg ellátással, kiadó. Petőfi-utca 3., I. emelet 9.

Hegedűs Sándor modern fodrászüzletét át helyezte az Uránia mellé. Reg. Ferd. 37. Ugyanott egy folyton-éző kályha igen olcsón eladó.

Naponta kétszer, reggel és este garantált kóser tehéntej kapható modern tejjázdáságtól hol a tehének állandó orvosi felügyelet alatt vannak. Csecsemők és betegek részére állandóan egy tehéntejt tejjel is kapható. — Schwartz Ignác Cal. Decebal (Rudolf-u) 36.

SZÍNHÁZ—MŰVÉSZET

A Magyar Színház műsora:

Szombat este háromnegyed 11 órákor: A zsába. (Párisi bohózat-repriz. Kijeli előadás, csak felnőtteknek, nagyon olcsó mozi-helyárrakkal: 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Sz. 411.)

A Nemzeti Színház és a Román Opera heti műsora:

Szombat: „Kolar quartette hangverseny a Román operában 1929 június 8-án, szombaton este fél 9-kor. Popp László helyárrakkal. Műsor: Csajkovsky: op. 22. Mozart: No 10 és Mendelssohn quartettek. — Kolar Károly I. hegedű, Popp Miklós II. hegedű, Julius Lebeda brácsa, Weid Anton cello.

Vasárnap, jun. 9.: Trubadur. Hétfő, jun. 10.: Vasul Fautoma.

A Magyar Színház mozi-műsora:

Szombaton, június 8-án 5, 7 és 9 órákor: A szenvedély. (Greta Garbo legújabb leghatalmasabb alkotása. A legjökeletesebb amerikai film-csoda. Rendes helyárrak: 30, 20 és 10 lej. Kedvezményes jegyek nem érvényesek.) Vasárnap d. e. 11 órákor: Megöltem az anyósomat! (Általános öröm. Főszereplő: Harold Lloyd (O). 7 felvonásos O kép, kiegészítéssel egy 3 felvonásos bohózat) Helyárrak: 15 és 10 lej.

HÖLGYEIM!

Legújabb párisi, wieni csipke-lőszőr modellek. Bangkok, japán panama és egzotikus szalmakalapokat feltűnő olcsó árban árulunk az „IDEAL” női kalapszalag Cluj, R. Ferd. 8. Férfi és női kalapok formálása, Panama és Girardi tisztítása 48 óra alatt a legújabb divat szerint, gyári árban készülnet.

A színházi iroda közleménye:

Ma kezdik vetíteni a Szzenvedélyt Greta Garbo legújabb és legragyogóbb alakításában.

Napok óta valóságos népvándorlás feketélik a magyar színház felé. Mindenkinek a Szzenvedély valamelyik előadására akarja biztosítani a helyét. A pénztár azonban eddig még nem szolgáltatott ki jegyet.

Ma reggel kilenc órákor azonban megnyílik a pénztár s mindenki arra az előadásra válthatja meg jegyét, a melyre akarja.

A Szzenvedély Greta Garbo legragyogóbb, leghíresebb s legújabb alakításában. Partnere: Konrad Nagel. A film rendezője: Fred Niblo.

A Szzenvedély a magyar színházban látható:

Ma, szombaton 5, 7 és 9-kor. Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órákor. Hétfőn 5, 7 és 9 órákor.

A Szzenvedély előadásai alkalmával a magyar színház egy banival nem emelt a helyárrakait. Marad mint rendszeren: 30, 20 és 10 lej egy-egy jegy ára.

Ma: éjjeli előadás, csak felnőtteknek Zsába. A legvidámabb, legötletesebb párisi bohózat, a Zsába kerül színpadra a magyar színházban. Előadás kezdete háromnegyed 11 órákor. Helyárrak: 50, 40, 30, 20 és 10 lej.

Holnap d. e. 11 órákor: Megöltem az anyósomat. Film-matiné, 15 és 10 lejű helyárrakkal. Rengeni fognak a magyar színház fajtái a kacagástól holnap délelőtt. Egy véghetetlenül mulatságos, ötletes, nagyszerű film-hurleszk kerül bemutatásra. Címe: Megöltem az anyósomat. Helyárrak: 15 és 10 lej.